

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia polska**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet w Siedlcach**

Data przeprowadzenia wizytacji: **7-8.11.2024 r.**

Warszawa, 2024

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	19
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	33
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	41
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	46
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	49
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	51
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	53
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	56
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	58

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Joanna Wójcik, członkini PKA

członkowie:

1. dr hab. Katarzyna Smyk, ekspertka PKA
2. dr hab. Magdalena Bąk, ekspertka PKA
3. dr Jarosław Wagner, ekspert PKA ds. kształcenia nauczycieli
4. Mateusz Prucnal, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Jan Wieczorek, ekspert PKA ds. studenckich
6. Natalia Nyt, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia polska prowadzonym na Uniwersytecie w Siedlcach (dalej również: UwS) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. Wizytacja przeprowadzona została przez zespół oceniający w formie stacjonarnej.

PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na tym kierunku. Poprzednia ocena programowa przeprowadzona została w roku akademickim 2018/2019 i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (uchwała nr 320/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie oceny programowej na kierunku filologia polska prowadzonym na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach o na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą stacjonarnej oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego poinformowała władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	- literaturoznawstwo – 64% - językoznawstwo – 36%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	- specjalność: <i>kreatywne pisanie i edycje cyfrowe</i> – 160 h / 5 punktów ECTS - specjalność: <i>nauczycielska</i> – praktyka śródroczna 60 h + praktyka ciągła 90 h / 6 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- specjalność <i>kreatywne pisanie i edycje cyfrowe</i> , - specjalność <i>nauczycielska</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	36 osób	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	- specjalność <i>kreatywne pisanie i edycje cyfrowe</i> – 1845 h - specjalność <i>nauczycielska</i> – 1920 h	

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	93 punkty ECTS	
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	163 punkty ECTS	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	61 punktów ECTS	

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	- literaturoznawstwo – 61% - językoznawstwo – 39%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	- specjalność <i>nauczycielska</i> – praktyka śródroczna 15 h + praktyka ciągła 180 h / 7 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- specjalność <i>kreatywne pisanie i copywriting</i> , - specjalność <i>nauczycielska</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	23 osoby	-

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	- specjalność <i>kreatywne pisanie i copywriting</i> – 810 h, - specjalność <i>nauczycielska</i> – 1035 h	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	61 punktów ECTS	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	112 punktów ECTS	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	54 punkty ECTS	

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja studiów na kierunku filologia polska na I i II stopniu w Uniwersytecie w Siedlcach zakłada zdobycie przez absolwentów ogólnej wiedzy humanistycznej i filologicznej w zakresie języka i literatury oraz praktycznych umiejętności, które studenci mogą zdobywać na dwóch specjalnościach na obu poziomach studiów: *nauczycielskiej* oraz *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* na I stopniu studiów i *kreatywne pisanie i copywriting* na II stopniu studiów. Te praktyczne umiejętności ogólnie określone są jako medialne, redakcyjno-edytorskie oraz nauczycielskie, niezbędne do pracy w oświacie i przydatne na rynku pracy np. we współczesnym środowisku cyfrowym i w sektorze współczesnych mediów, w reklamie i biznesie. Tak określona koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni, która stawia na takie wartości, jak tworzenie optymalnych warunków do zdobywania kompetencji ogólnych i specjalistycznych, niezbędnych do podjęcia pracy zawodowej na rynku pracy. Łącznie ma się to przyczynić do kształtowania i wzmocnienia postaw sprzyjających budowaniu świadomego społeczeństwa, gotowego na wyzwania zmieniającej się rzeczywistości.

W koncepcji kształcenia przeważa nastawienie na aspekty praktyczne kosztem badawczych i naukowych, przez co rozmyciu i osłabieniu podlega komponent filologiczny zaznaczony nazwą kierunku, wymagający osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych obejmujących historię literatury, teorię literatury oraz językoznawstwo. W obecnej formule, wyrażonej ogólnymi efektami uczenia się, nie zaznacza się zatem ogólnoakademicki profil kierunku ani odpowiedni poziom PRK, gdyż brak jest ukierunkowania

na wiedzę filologiczną w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa, zastąpionych w koncepcji kształcenia raczej wiedzą o literaturze i kształceniem kompetencji językowych.

Brak również zapewnienia kompleksowości wykształcenia kierunkowego tak na I stopniu, jak i na II stopniu studiów. Koncepcja filologii polskiej UwS dopuszcza bowiem, by magister filologii polskiej, który nie osiągnął efektów uczenia się z zakresu filologii polskiej na studiach I stopnia, nie uzyskał wiedzy na temat epok historycznoliterackich sprzed połowy XX w., a także wiedzy i umiejętności z zakresu poetyki, teorii literatury oraz gramatyki opisowej języka polskiego. Z kolei absolwent I stopnia studiów nie ma wiedzy na temat polskiej literatury najnowszej.

Koncepcja kształcenia uwzględnia także kształcenie nauczyciela języka polskiego. Ścieżka nauczycielska realizowana jest w sposób dwuetapowy: na studiach I stopnia (przygotowanie do pracy w szkołach podstawowych) i na studiach II stopnia (przygotowanie do pracy w szkołach ponadpodstawowych). Na II stopniu studiów realizowane jest dodatkowo przygotowanie dydaktyczne do nauczania kolejnego przedmiotu lub prowadzenia kolejnych zajęć tj. do nauczania języka polskiego jako obcego i jako drugiego. Kształcenie na pierwszym stopniu stanowi pierwszy etap kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i jest podstawą do podjęcia studiów drugiego stopnia w ramach tej samej specjalności, co ostatecznie prowadzi do otrzymania przez studenta kwalifikacji do nauczania na wszystkich etapach edukacyjnych.

Koncepcja i cele kształcenia nie mieszczą się w pełni w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany, gdyż wykraczają poza dwie główne dyscypliny, stanowiące podstawy kształcenia filologicznego: literaturoznawstwa i językoznawstwa. Z jednej bowiem strony koncepcja i cele kształcenia są również związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w tych dwóch dyscyplinach. Pracownicy Uczelni, w tym przede wszystkim Instytutu Literaturoznawstwa i Językoznawstwa UwS, mają dorobek naukowy w zakresie historii i teorii literatury, współczesnej literatury polskiej i rosyjskiej, związków literatury z innymi sztukami, literatury polskiej na obczyźnie, komparatystyki literackiej, literatury regionalnej, semantyki, aksjologii lingwistycznej, słowotwórstwa, metodyki nauczania języka polskiego, glottodydaktyki, translatoryki itd. Jednakże, z drugiej strony, koncepcja kształcenia ujęta w ogólnych efektach uczenia się na studiach I stopnia w kategorii wiedzy z charakterystyką WG oraz w kategorii kompetencji społecznych, przewiduje przygotowanie do działalności medialnej i biznesowej oraz zdobycie umiejętności w biznesie i różnych sektorach gospodarki. Sylwetka absolwenta studiów II stopnia przewiduje zaś uzyskanie przez studentów sprawności w zakresie kreacji wizerunku, reklamy, tworzenia wydarzeń biznesowych i czynności badawczych w różnych sektorach biznesu, co wkracza w zakres dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz dziedziny nauk ekonomicznych.

Koncepcja i cele kształcenia są wyraźnie zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i zawodowego rynku pracy. Przewidują zyskanie przez absolwentów konkretnych sprawności zawodowych w zależności od wybranej specjalności: medialnych, redakcyjno-edytorskich, w zakresie kreacji wizerunku, reklamy, projektów tekstowych, ikonicznych i audiowizualnych oraz nauczycielskich. Kierunek studiów odpowiada zatem na potrzeby szkół, placówek oświatowych oraz sektora współczesnych mediów, reklamy, wydawnictw, instytucji kultury, szczególnie w środowisku cyfrowym (strony i portale internetowe, media społecznościowe, edycja tekstów niewerbalnych), na rynku książki i tekstów zamawianych.

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w szczególności ze studentami i z pracodawcami. Najwyraźniej zaznaczają się

propozycje nauczycieli akademickich Instytutu, formujące koncepcję komponentu filologicznego oraz przede wszystkim specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* oraz *kreatywne pisanie i copywriting*. Nauczyciele unowocześniają plan studiów poprzez kontakt z władzami Instytutu i we własnym zakresie reagują na zagrożenie powtarzania treści na różnych zajęciach i stopniach studiów. Realizowane są również uwagi studentów, co zaowocowało przede wszystkim modyfikacją na II stopniu studiów koncepcji kształcenia na specjalności *kreatywne pisanie i copywriting*, stanowiącej kontynuację specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe*. Innym przykładem jest wprowadzenie zajęć *komputer w pracy nauczyciela* czy *toposy literackie* na specjalności *nauczycielskiej*. Wzięto pod uwagę również zgłoszenie studentów w kwestii powtarzania treści na różnych zajęciach i zharmonizowano treści programowe odnośnych zajęć. W ostatnich latach nauczyciele akademicy zgłosili zajęcia wprowadzone do programu studiów, np. *adjustacja i korekta tekstów*, *język Internetu i pozycjonowanie stron www*. Pracodawcy z rynku lokalnego i regionalnego przekazują swoje spostrzeżenia na temat uzupełniania kształcenia, np. upominając się o więcej treści z zakresu literatury współczesnej i współczesnej kultury polskiej. Współpraca z interesariuszami nad koncepcją i celami kształcenia jest niesformalizowana i odbywa się niesystematycznie przy okazji przygodnych rozmów i spotkań. **Rekomenduje się** zaprojektowanie i wdrożenie systematycznego przeglądu koncepcji i celów kształcenia z udziałem wszystkich interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Koncepcja kształcenia nie zakłada nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ogólne i szczegółowe (zawarte w sylabusach) efekty uczenia się zgodne są z dyscyplinami, do których przyporządkowany jest kierunek. Nie są jednak w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, wyrażonymi w nazwie kierunku, bowiem ogólne efekty uczenia się nie odnoszą się specyficznie do filologii polskiej, w tym do literaturoznawstwa polskiego, historii literatury polskiej, teorii literatury polskiej itd. Jednocześnie koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia przewiduje przygotowanie w zakresie kreacji wizerunku, tworzenia wydarzeń biznesowych i czynności badawczych w różnych sektorach biznesu, co nie znalazło przełożenia na opisy w efektach ogólnych ani szczegółowych. Ogólne efekty uczenia się przewidują, zgodnie z koncepcją kształcenia, przygotowanie do kreowania projektów audiowizualnych, ale szczegółowe efekty uczenia się nie zawierają takich treści, wprowadzając jedynie kwestie analizy, interpretacji i typologii reportażu w Polsce, bez aspektów praktycznych. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się nie uwzględniają też zapowiadanej w koncepcji kształcenia umiejętności kreowania projektów ikonicznych. Wśród efektów szczegółowych pojawia się wyłącznie analiza rozmaitych graficznych tekstów kultury oraz analiza i interpretacja ikonicznych tekstów kultury w szkole. Z drugiej strony szczegółowe efekty uczenia się niekiedy wykraczają poza koncepcję i cel kształcenia, wchodząc na niwę nauk o kulturze i religii, np. na studiach I stopnia pojawia się możliwość przygotowania tekstu naukowego lub popularnonaukowego „o tematyce kulturowej” (*historia literatury polskiej – romantyzm*). Notabene dwa ostatnie ogólne efekty uczenia się na II stopnia studiów w kategorii kompetencji społecznych (K07 i K08) brzmią identycznie.

Szczegółowe efekty uczenia się nie przewidują realizacji wielu ogólnych efektów uczenia się albo nie przewidują ich realizacji przez wszystkich studentów, niezależnie od wybranej specjalności. Dotyczy to np. na I stopniu studiów braku szczegółowych efektów uczenia się odnoszących się do zastosowania wiedzy literaturoznawczej i lingwistycznej „w twórczym pisaniu, oświacie, działalności kulturalnej, medialnej” – gdyż nie wszyscy studenci wybierają specjalność dotyczącą kreatywnego pisania lub nauczycielską; „w tłumaczeniowej czy biznesowej” – gdyż nie przewidziano zajęć przekładoznawczych ani zajęć na temat biznesu. Tego typu braki w puli efektów szczegółowych

dotyczą też efektów ogólnych dotyczących: „wybranych języków obcych w aspektach porównawczych, glottodydaktycznych i przekładoznawczych”, adaptacji tekstów literackich oraz ich wykonywania w formie teatralnej i filmowej; tworzenia, przedstawiania, adaptowania i przygotowywania tekstów literackich „do ekspozycji scenicznej”, adaptowania w formach teatralnych i audiowizualnych, prób aktorskich. Wątpliwość budzi też realność realizacji ogólnego efektu dotyczącego znajomości i rozumienia problemów „najnowszych zjawisk piśmienniczych” oraz „najnowszych ujęć metodologicznych charakterystycznych dla współczesnych nauk humanistycznych”, skoro *podstawy teorii literatury* obejmują metodologię sięgającą tylko do przełomu antypozytywistycznego.

Na studiach II stopnia brak szczegółowych efektów uczenia się, które realizowałyby ogólne efekty uczenia się dotyczące literatury polskiej, przemian historycznych polszczyzny, jak też złożoności epok literackich, skoro treści programowe obejmują literaturę polską dopiero po 1956 roku. Powoduje to, że magister filologii polskiej, który nie studiował tego kierunku na I stopniu, nie ma wiedzy na temat dzieł literackich epok historycznoliterackich sprzed połowy XX w. i nie posiada umiejętności ich analizy i interpretacji. Efekty uczenia się szczegółowe nie obejmują również zapowiadanych efektami ogólnymi „teorii przekładu i lektury w kontekście tłumaczeń na język polski różnych tekstów literackich i użytkowych”. Studenci specjalności *nauczycielskiej* nie realizują efektów ogólnych dotyczących np. kreowania nowych form funkcjonowania książek – e-booków i audiobooków, rynku książki, „umiejętności w zakresie adaptacji i kreacji tekstu oraz wykorzystywać zdobyte sprawności w różnych obszarach życia kulturalnego (formy teatralne, performance, film, wystąpienia publiczne, próby aktorskie)”, kompetencji translatorskich.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się są zgodne z profilem ogólnoakademickim. Zakładają kształcenie w zakresie metodologii badań literaturoznawczych i językoznawczych, rozwój umiejętności analizy, interpretacji, komparatystyki literaturoznawczej i językoznawczej w różnych kontekstach współczesnej kultury oraz przygotowanie do samodzielnego krytycznego selekcjonowania danych i prezentowania wyników badań. Zastrzeżenie budzi wliczenie lektoratów języków obcych dla studiów I stopnia oraz *języka obcego (specjalistycznego)* do puli zajęć związanych z prowadzoną na Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie językoznawstwo; mimo to oceniany kierunek spełnia ustawowe wymagania stawiane studiom o profilu ogólnoakademickim.

Ogólne efekty uczenia się są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, podczas gdy szczegółowe efekty uczenia się nie są zgodne w bardzo wielu przypadkach, szczególnie jeśli chodzi o efekty uczenia się odnoszące się do kategorii zakresu i głębi (WG) w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6. i 7. PRK. Na przykład na studiach I stopnia dla zajęć *leksykologia i leksykografia* nie przewidziano zaawansowania poziomu wiedzy na temat podstawowych pojęć i teorii semantycznych; dla zajęć *literatura starożytna i jej dziedzictwo* – student ma osiąść podstawową wiedzę na temat najważniejszych twórców doby antycznej, co w sumie nie daje osiągnięcia efektów na poziomie 6. PRK. Na przykład na studiach II stopnia dla zajęć *interpretacje kontekstualne literatury polskiej* student ma rozumieć pojęcie „interpretacja” i „analiza” oraz znać pojęcia związane z warsztatem analitycznym i zdawać sobie sprawę z intertekstualnego charakteru interpretacji, znać podstawowe pojęcia z zakresu krytyki literackiej, umieć poprawnie referować teksty historyczno- i krytycznoliterackie oraz odczytywać zawarte w nich sądy interpretacyjne, a także zestawiać różne sądy na temat tego samego tekstu kultury, nabierać umiejętności analizy, rozumienia i wyjaśniania sensu utworu literackiego w powiązaniu z jego budową oraz kontekstami literackimi i kulturowymi. Dla zajęć *literatura powszechna XX i XXI wieku* –

wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła; dla zajęć *literatura polska w latach 1956-1989* – student zna autorów, ich dzieła i niezbędne opracowania, jak również odwołuje się w razie potrzeby do szczegółowej wiedzy z poznanych wcześniej epok literackich; dla zajęć *teoria i praktyka reportażu* – student ma wiedzę na temat analizy i interpretacji tekstów, rozumie podstawowe metody analizy krytycznej tekstu. Na II stopniu studiów efekty uczenia się zaplanowane dla zajęć historyczno- i teoretycznoliterackich nie zapewniają osiągnięcia przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na poziomie 7. PRK. Na przykład celem zajęć *warsztat metodologii literaturoznawczej* jest zaznajomienie studentów z podstawowymi założeniami teoretycznymi literaturoznawstwa oraz metodami badania tekstu literackiego w praktyce, co zestawiono z efektem uczenia się: zna podstawowe pojęcia, definicje i problemy związane z wybranymi orientacjami badań literaturoznawczych. Celem zajęć *literatura polska po roku 1939* jest bardzo ogólnikowe „przybliżenie studentom literatury polskiej po roku 1939”, a w ramach zajęć *literatura polska po 1989 roku* student ma poznać jedynie podstawowe nurty w polskiej literaturze po 1989 roku, potrafi wyjaśnić pojęcia typu postmodernizm i absolutyzm etyczny, co nie zapewnia osiągnięcia efektów uczenia się na studiach II stopnia na poziomie 7. PRK. W zakresie umiejętności szczegółowe efekty uczenia się nie przewidują formułowania i rozwiązywania nietypowych problemów oraz wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych dla studiów I stopnia, a także – innowacyjnego wykonywania tych zadań dla studiów II stopnia.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się nie są w pełni specyficzne, gdyż większość efektów uczenia się odnosi się szerzej do każdej filologii, nie zaś do filologii polskiej, np. na studiach I pierwszego stopnia: student ma poznawać „wybrane fakty, obiekty, zjawiska literackie i językowe oraz dotyczące ich metody, składające się na podstawową wiedzę ogólną z zakresu filologii, tworząc jej podstawy teoretyczne”, zna i rozumie „kwestie powiązania dyscyplin filologicznych z dyscyplinami” pokrewnymi. Na studiach II stopnia często pojawiają się zapisy typu: student zna i rozumie „w pogłębionym stopniu wiedzę o specyfice filologii wśród nauk humanistycznych”, „w szerokim zakresie problemy analizy i adaptacji tekstu artystycznego oraz cel i zakres badań nad literaturą” – bez uszczegółowienia, o jaką literaturę chodzi. Na przykład dla zajęć *teoria literatury XX-XXI wieku* przewidziano niespecyficzne efekty uczenia się, np. student ma poszerzoną i ugruntowaną wiedzę z zakresu teorii badań literackich, zna na rozszerzonym poziomie pojęcia i problemy związane z poszczególnymi kierunkami w badaniach teoretycznoliterackich, jest zaznajomiony z wybranymi teoriami dzieła literackiego i jego badania od antyku po teorie współczesne, ma umiejętność poprawnego analizowania i referowania tekstów teoretycznoliterackich oraz odczytywania zawartych w nich sądów o literaturze. Niespecyficzne są również szczegółowe efekty uczenia się dla zajęć poświęconych kolejnym epokom historii literatury polskiej, gdyż kolejne zajęcia powtarzają ogólne efekty uczenia się: *historia literatury polskiej – literatura dawna*, *historia literatury polskiej – oświecenie*, *historia literatury polskiej – romantyzm*. Dodatkowo, dla zajęć *historia literatury polskiej – literatura dawna* przewidziano efekt uczenia się wykraczający poza treści programowe: student ma „wyszukiwać, analizować oraz stosować informacje z zakresu literaturoznawstwa, wiedzy o języku i innych dyscyplin (pedagogika, psychologia, filozofia)”. Dla zajęć *historia literatury polskiej – romantyzm* przypisano niespecyficzny efekt uczenia się: „student potrafi przygotować wystąpienia ustne i pisemne na temat literatury i współczesnego życia literackiego na poziomie umożliwiającym zdanie egzaminu dyplomowego oraz publikację tekstu w czasopiśmie naukowym lub popularnonaukowym o tematyce literackiej i kulturowej”. Dla zajęć *współczesne życie literackie (wymiar ogólnopolski i regionalny)* zaplanowano efekty uczenia się trudne do osiągnięcia na wykładzie: „potrafi posługiwać się pojęciami z zakresu nauki o literaturze w wypowiedziach na

tematy związane ze współczesnym życiem literackim; potrafi przygotować wystąpienie ustne lub pisemne na tematy związane ze współczesnym życiem literackim”. Efekty uczenia się zaplanowane dla zajęć *historia literatury polskiej: Młoda Polska, historia literatury polskiej: dwudziestolecie międzywojenne* i *Literatura polska po roku 1939* są specyficzne dla zajęć i zorientowane na treści programowe związane z badaniem historii literatury w tych okresach. Niespecyficzne są często efekty uczenia się zajęć specjalnościowych, np. efekty uczenia się na zajęciach *retoryka w teorii i praktyce* nie dotyczą stricte retoryki: „zna i rozumie zagadnienia teoretyczne pisania i redakcji merytorycznej tekstu; zna i rozumie funkcje mediów w świecie współczesnym i ich roli w dyskursie publicznym i komunikacji międzykulturowe; potrafi tworzyć i redagować różnorodne teksty prasowe, artystyczne i użytkowe” itd. Wśród efektów uczenia się przewidzianych dla zajęć *analiza i interpretacja dzieła literackiego* pojawia się niespecyficzne określenie „właściwie”: „umie właściwie analizować i interpretować teksty historyczno-i krytycznoliterackie”. Niespecyficzne i nietrafne są też efekty uczenia się dla zajęć prowadzonych w języku angielskim *studia kobiece (literatura i dyskurs)*: „posiada podstawową umiejętność posługiwania się terminologią w języku polskim i paradygmatami badawczymi z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa; potrafi przeprowadzić analizę tekstu w języku polskim z zastosowaniem podstawowych metod uwzględniając przy tym kontekst społeczny i kulturowy; potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje wykorzystując różne źródła w języku polskim”.

Ze względu na niespecyficzność, ogólne i szczegółowe efekty uczenia się nie wykazują pełni zgodności z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Odnoszą się do faktów, teorii, metod i różnorodnych relacji między nimi, do innowacyjnego wykonywania zadań i rozwiązywania problemów oraz do tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania, niezbędnych w środowisku pracy filologa, nie zaś – filologa polskiego. Ponadto włączają elementy wykraczające poza specyfikę filologii polskiej.

Efekty uczenia się powiązane są z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się przywołują kompetencje badawcze, odnosząc się na wielu polach do analizy i interpretacji zjawisk literatury i języka oraz do umiejętności formułowania tez, dowodzenia, korzystania z różnorodnych źródeł, w tym – naukowych i prezentowania ich w debacie z użyciem specjalistycznej terminologii. Niemniej przy wysokim stopniu niespecyficzności i nieadekwatności względem odpowiednich poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji, co szczegółowo opisano powyżej, ogólne i szczegółowe efekty uczenia nie zapewniają osiągnięcia przez studentów kompetencji badawczych przewidywanych dla studiów o profilu ogólnoakademickim oraz nie zapewniają osiągnięcia przez studentów kompetencji badawczych odpowiednio na poziomach 6. i 7. PRK.

Efekty uczenia się przewidują umiejętność posługiwania się wybranym językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego po studiach I stopnia i na poziomie B2+ w sytuacjach zawodowych po studiach II stopnia.

Ogólne efekty uczenia się są rozbudowane i z tego powodu nie zawsze sformułowane w sposób przejrzysty i umożliwiający stworzenie systemu ich weryfikacji. Ze względu na zbytnią ogólnikowość i niespecyficzność, a także włączanie efektów dotyczących specjalności jako obowiązkowych dla wszystkich absolwentów, nie są możliwe do realizacji. Efekty szczegółowe również są często niespecyficzne i zazwyczaj sformułowane w sposób zbyt ogólnikowy, co uniemożliwia stworzenie

systemu ich weryfikacji, np. na studiach I stopnia: „student potrafi dokonać analizy i interpretacji rozmaitych tekstów kultury wysokiej i niskiej”, „student ma podstawową wiedzę na temat różnorodności tekstów kultury i specyfiki ich interpretacji w zależności od zastosowanego medium i formy gatunkowej”. Efekty szczegółowe dla zajęć prowadzonych w dwóch formach wykładu i ćwiczeń zapisane są wspólnie, bez wskazania specyficznych efektów uczenia się osobno dla każdej z form, przez to samo nie dają szansy na ich weryfikację i transparentność w powiązaniu z treściami programowymi oraz metodami weryfikacji.

Koncepcja kształcenia w zakresie standardu kształcenia nauczycieli została skonstruowana poprawnie i uwzględnia, co jest widoczne w harmonogramie realizacji, jasny podział kształcenia na każdym stopniu, tzn. kształcenie na I stopniu przygotowuje przyszłego nauczyciela do zagadnień związanych z pracą w szkole podstawowej, a na II stopniu studiów kształcenie związane jest z przygotowaniem studenta do pracy w szkole ponadpodstawowej. Ponadto na II stopniu studiów studenci specjalności *nauczycielskiej* otrzymują dodatkowe kwalifikacje (w ramach bloku E standardu) do nauczania języka polskiego jako obcego.

W związku z prowadzeniem specjalności *nauczycielskiej* na kierunku filologia polska, studenci powinni osiągnąć efekty uczenia się sformułowane w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450, z późn. zm.). Opracowane przez Uczelnię, w programie studiów kierunku filologia polska, ogólne efekty uczenia się zostały poprawnie przygotowane i są zgodne z zapisami zawartymi ww. rozporządzeniu. Uczelnia przyporządkowała wszystkie ogólne efekty uczenia się, wynikające ze standardu kształcenia nauczycieli, dla studiów I i II stopnia. Ponadto Uczelnia określiła dodatkowe efekty uczenia się dla obszarów wiedzy (5 efektów), umiejętności (5 efektów) oraz kompetencji społecznych (5 efektów) na I stopniu specyficznych dla kształcenia nauczycieli oraz na II stopniu studiów dodatkowe efekty związane z kształceniem w zakresie modułu E (dodatkowych kwalifikacji).

Pomimo poprawnie przygotowanych ogólnych efektów uczenia się, zawarte w sylabusach zajęć szczegółowe efekty uczenia się nie są w pełni zgodne ze standardem, są one często zmodyfikowane lub stanowią parafrazę efektów zawartych w ww. rozporządzeniu. W rezultacie czego studenci mogą osiągać niekompletne lub inne efekty uczenia się niż określa standard. Przykładem niepoprzanego sformułowania szczegółowych efektów uczenia się są zapisy w kartach następujących zajęć:

- *psychologia ogólna* (I rok, 2. semestr, I stopień):
 - o cztery efekty w grupie umiejętności, tj. *B.1.U1. obserwować procesy rozwojowe uczniów; B.1.U2. obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania; B.1.U6. identyfikować potrzeby uczniów w rozwoju uzdolnień i zainteresowań; B.1.U7. radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami* zostały połączone w jeden efekt o treści *U01 - potrafi obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów (B1.U1, B1.U2, B1.U6, B1.U7);*
- *psychologia rozwojowa* (I rok, 2. semestr, I stopień):
 - o dwa efekty w grupie wiedza, tj. *B.1.W2. proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie*

dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia oraz B.1.W5. zagadnienia autorefleksji i samorozwoju: zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe zostały połączone w jeden efekt o treści W01 - zna i rozumie rozwój człowieka w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym oraz psychologiczne i społeczne koncepcje człowieka stanowiące teoretyczne podstawy działalności pedagogicznej (B.1.W2., B.1.W5.);

- o *trzy efekty w grupie umiejętności, tj. B.1.U1. obserwować procesy rozwojowe uczniów; B.1.U2. obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania; B.1.U3. skutecznie i świadomie komunikować się zostały połączone w jeden efekt o treści U01 - potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogicznej (B.1.U1., B.1.U2., B.1.U3.);*
- o *jeden efekt w grupie kompetencje społeczne, tj. B.1.K1. autorefleksji nad własnym rozwojem zawodowym został sformułowany jako K01 - jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy psychologicznej i uznawania jej znaczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych (B.1.K1);*
- *pedagogika ogólna (I rok, 2. semestr, I stopień):*
 - o *dwa efekty w grupie wiedza, tj. B.2.W1. system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty oraz B.2.W3. wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym zostały połączone w jeden efekt o treści W01 - zna podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących (B2.W1, B2.W3);*

- o efekt w grupie wiedza o oznaczeniu *B.2.W3. wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym* został sformułowany jako *W02 - zna klasyczne teorie wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne (B2.W3);*
- o trzy efekty w grupie wiedza o oznaczeniu: *B.2.W1. system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty; B.2.W2. rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela; B.2.W3. wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym* zostały sformułowane jako *W03 - zna strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji (B2.W1, B2.W2, B2.W3);*
- o dwa efekty w grupie umiejętności o oznaczeniu *B.2.U2. zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego oraz B.2.U7. określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju* zostały połączone w jeden i sformułowane jako *U01 - potrafi samodzielnie rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych i technologii (B2.U2, B2.U7);*
- o jeden efekt w grupie kompetencji społecznych o oznaczeniu *B.2.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej* został sformułowany jako *K01 – jest gotów do projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji (B2.K3);*
- *pedagogika społeczna (I rok, 2. semestr, I stopień):*
 - o dwa efekty w grupie wiedza o oznaczeniu *B.2.W2. rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna,*

nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela oraz B.2.W4. zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami zostały połączone w jeden i sformułowane jako W01 - zna i rozumie rodzaje struktur społecznych i instytucje życia społecznego oraz zachodzące między nimi relacje (B.2.W2. B.2.W4.);

- o przytoczony powyżej efekt w grupie wiedza o oznaczeniu B.2.W4. został sformułowany jako W02 - zna i rozumie różne środowiska wychowawcze, ich specyfikę i procesy w nich zachodzące (B.2.W4.);
- o efekt w grupie umiejętności o oznaczaniu B.2.U7. określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju został sformułowany jako U01 - potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej (B.2.U7.);
- o efekt w grupie umiejętności o oznaczaniu B.2.U5. rozpoznawać sytuację zagrożeń i uzależnień uczniów został sformułowany jako U02 - potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych oraz wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie (B.2.U5.);
- o dwa efekty w grupie kompetencje społeczne o oznaczaniu B.2.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej; B.2.K4. współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy zostały połączone w jeden i sformułowane jako K01 - jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne i zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie (B.2.K3., B.2.K4.);

Podobna sytuacja, tj. złączenie kilku efektów w jeden lub zmiana ich treści, ma miejsce w przypadku kart zajęć:

- *polonistyczne laboratorium multimedialne* (I rok, 2. semestr, I stopień),
- *psychologia kliniczna* (II rok, 3. semestr, I stopień),
- *psychologiczne aspekty pracy z uczniem w szkole podstawowej* (II rok, 3. semestr, I stopień),
- *edukacja włączająca* (II rok, 3. semestr, I stopień),
- *diagnoza pedagogiczna* (II rok, 3. semestr, I stopień),
- *podstawy dydaktyki* (II rok, 3. semestr, I stopień),
- *emisja głosu* (II rok, 3. semestr, I stopień),
- *dydaktyka przedmiotowa języka polskiego w szkole podstawowej 1 i 2* (II i III rok, 3. i 4. semestr, I stopień),
- *praktyka zawodowa nauczycielska dydaktyczna – śródroczna* (II i III rok, 3. i 5. semestr, I stopień),
- *pierwsza pomoc* (II rok, 4. semestr, I stopień),
- *psychologia społeczna* (I rok, 2. semestr, II stopień),
- *kształtowanie kompetencji i doskonalenie nauczycieli* (I rok, 2. semestr, II stopień),
- *podstawy prawne systemu oświaty* (I rok, 2. semestr, II stopień),
- *psychologia uczenia się* (II rok, 3. semestr, II stopień),
- *praca opiekuńczo-wychowawcza nauczyciela* (II rok, 3. semestr, II stopień),
- *dydaktyka języka polskiego w szkole ponadpodstawowej 1 i 2* (II rok, 3. i 4. semestr, II stopień),

Ponadto karty zajęć z grupy C tj. *podstawy dydaktyki* oraz *emisja głosu* standardu pomijają efekty o oznaczeniu C.U1., C.U5. oraz C.U6. Z kolei inną nieprawidłowością jest użycie szczegółowych efektów uczenia się z jednej grupy w kartach zajęć z innej grupy standardu. np. efekt z grupy C o oznaczeniu C.W6 został przypisany do karty zajęć z grupy D (*dydaktyka języka polskiego jako obcego i jako drugiego w szkole ponadpodstawowej*) czy karty zajęć z grupy B (*praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*).

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku są zgodne ze strategią Uczelni, ale nie mieszczą się w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których kierunku jest przyporządkowany. Są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w tych dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Efekty uczenia się nie są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek. Nie opisują w pełni wiedzy, umiejętności ani kompetencji społecznych

osiąganych przez studentów w sposób trafny, specyficzny, realistyczny ani pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji. Efekty szczegółowe nie odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela zawierają pełny zakres ogólnych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571). Szczegółowe efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć (przypisane w sylabusach zajęć) w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela tylko częściowo odpowiadają efektom uczenia się określonym w standardzie.

Sformułowana poniżej rekomendacja nie ma wpływu na ocenę kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niewystarczającego uwzględnienia komponentu filologicznego w koncepcji i celach kształcenia;
2. niewłaściwego powiązania koncepcji kształcenia z dyscyplinami naukowymi, do których został przyporządkowany kierunek;
3. braku zgodności ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się z koncepcją kształcenia;
4. braku zgodności szczegółowych efektów uczenia się z odpowiednimi poziomami Polskiej Ramy Kwalifikacji;
5. niespecyficzności ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się;
6. braku pełnego odniesienia efektów uczenia się do aktualnego stanu wiedzy w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, zgodnie wymaganym dla kierunku filologia polska;
7. niezapewniania odpowiednich kompetencji badawczych ujmowanych w ogólnych i szczegółowych efektach uczenia się;
8. niewłaściwego sformułowania treści szczegółowych efektów uczenia się dla specjalności nauczycielskiej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zaprojektowanie i wdrożenie działań pozwalających na systematyczne włączanie wszystkich interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w określanie koncepcji i celów kształcenia na filologii polskiej.

Zalecenia

1. Zaleca się zaprojektowanie oraz wdrożenie koncepcji i celów kształcenia dla studiów filologia polska z uwzględnieniem komponentu filologicznego.

2. Zaleca się zharmonizowanie i urealnienie koncepcji kształcenia w odniesieniu do dyscyplin naukowych, do których przyporządkowany jest kierunek.
3. Zaleca się zaprojektowanie ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zgodnych z koncepcją kształcenia na kierunku filologia polska.
4. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie szczegółowych efektów uczenia się zapewniających uzyskanie przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomach 6. i 7. PRK.
5. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie specyficznych dla filologii polskiej ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się.
6. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, które odnosić się będą do aktualnego stanu wiedzy w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa w zakresie filologii polskiej.
7. Zaleca się zaprojektowanie ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się uwzględniających urealnienie przyswajania i rozwijania przez studentów kompetencji badawczych.
8. Zaleca się poprawne sformułowanie i przypisanie szczegółowych efektów uczenia się wynikających ze standardu kształcenia wraz z ich treścią do sylabusów poszczególnych zajęć.
9. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe nie są w pełni zgodne ze szczegółowymi efektami uczenia się. Na przykład na I stopniu studiów dla zajęć *wstęp do literaturoznawstwa* zaplanowano efekt uczenia się „potrafi przedstawić periodyzację literatury polskiej, mówić epoki i okresy historycznoliterackie”, co nie odzwierciedla się w treściach programowych, które odnoszą się do teorii literatury (w tym poetyki), a nie historii literatury. Dla zajęć *podstawy teorii literatury* proponuje się treści w zakresie teorii i metodologii do przełomu antypozytywistycznego, czyli obejmujące więcej niż podstawy teoretycznoliterackie. Zajęcia *literatura polska po roku 1939* obejmują ramy czasowe tylko do roku 1989, jak wynika z treści programowych. Na studiach II stopnia na przykład treści zajęć *interpretacje kontekstualne literatury polskiej* są niespójne i wiążą się z nieadekwatną literaturą. Treści programowe zajęć nie oferują wszystkich treści objętych koncepcją kształcenia. Brak treści programowych dotyczących biznesu i współczesnych mediów w zakresie umożliwiającym realizację założonej koncepcji. Np. mediów dotyczą jedynie wybrane treści przeznaczone do realizacji na zajęciach w ramach specjalności *pisarstwo w dobie nowych mediów*, czyli nie są dostępne dla wszystkich studentów. Brak również treści programowych dotyczących wiedzy i umiejętności w zakresie kreacji tekstów audio, kreowania projektów ikonicznych i audio.

Treści programowe nie zawsze uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie językoznawstwo (np. do zajęć z *fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego* na temat wymowy współczesnych Polaków wykorzystywana literatura pochodząca sprzed 50 lat, zatem nieopisująca stanu współczesnego tej wymowy ani niepodnosząca aktualnych procesów

zachodzących na tym polu). Dotyczy to również treści programowych części zajęć literaturoznawczych, np. podczas zajęć *interpretacje kontekstualne literatury polskiej* stosuje się przestarzałą i niespecjalistyczną literaturę (*Wielka historia literatury polskiej*, praca J. Krzyżanowskiego z 1977 roku). Również do zajęć *wstęp do literaturoznawstwa* stosuje się przestarzałą literaturę (S. Skwarczyńska, H. Markiewicz). W nielicznych przypadkach literatura uznana jako dodatkowa podejmuje aktualną tematykę objętą treściami programowymi w pełniejszym wymiarze niż literatura tzw. podstawowa (np. *biblia a literatura*). Opisy seminariów dyplomowych na I i II stopniu studiów odwołują się do treści zdezaktualizowanych (przestarzała literatura; popularne strony internetowe), a nie obejmują najnowszych metodologii np. z zakresu badań literackich czy pisania prac dyplomowych.

Treści programowe są zgodne z zakresem działalności naukowej prowadzonej w Uczelni w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, nie są jednak w pełni specyficzne ani kompleksowe dla zajęć tworzących program studiów. Po pierwsze, poważniejsze zastrzeżenie budzi blok zajęć historycznoliterackich. Na I stopniu studiów omawianie literatury polskiej kończy się na roku 1956, z późniejszych lat obejmuje wybrane wątki twórczości W. Szymborskiej i O. Tokarczuk w ramach dwóch wykładów – o powojennej poezji kręgu neoklasycyzmu i o postmodernizmie. Powoduje to, że absolwent studiów licencjackich nie ma kompleksowej wiedzy o literaturze drugiej połowy XX wieku i najnowszej. Z kolei absolwent II stopnia, zyskujący po dwuletnim kształceniu tytuł zawodowy magistra filologii polskiej, może mieć – jeśli nie ukończył polonistycznych studiów I stopnia – jedynie szkolną wiedzę o literaturze polskiej przed rokiem 1956, ponieważ na studiach II stopnia nie przewiduje się historycznoliterackich treści programowych z tego zakresu. Ten sam problem dotyczy kształcenia językoznawczego: absolwent II stopnia, czyli magister filologii polskiej, nie będzie miał wiedzy i umiejętności z zakresu gramatyki opisowej języka polskiego. Sekwencja zajęć teoretycznoliterackich na I stopniu również nie zapewnia kompleksowości treści programowych, specyficznych dla filologii polskiej: w 1. semestrze pojawia się *wstęp do literaturoznawstwa* i równolegle poetyka (*wersyfikacja i stylistyka literacka*), podczas gdy w 2. semestrze nie przewidziano żadnych zajęć teoretycznoliterackich. W 3. semestrze wraca *kompozycja dzieła literackiego* i w 4. semestrze *genologia literacka*, a w 5. semestrze – jednocześnie realizowane są *podstawy teorii literatury* oraz *analiza i interpretacja dzieła literackiego*. Wątpliwości budzi więc, że analiza i interpretacja nie zostają wprowadzone wcześniej równolegle z poetyką, skoro warunkiem wstępnym *seminarium dyplomowego*, realizowanego równocześnie z *analizą i interpretacją dzieła literackiego* jest umiejętność analizy i interpretacji. Zastrzeżenia budzi również brak treści programowych dotyczących komparatystyki literaturoznawczej. Ani bowiem treści zajęć *interpretacje porównawcze* (II st., 3. semestr), ani treści przewidziane do realizacji we wcześniejszych semestrach nie uwzględniają problematyki teorii analiz komparatystycznych. Student nie zostaje zatem wyposażony w metodologię interpretacji tekstów literackich zestawianych na tych zajęciach, a zatem treści programowe nie są kompleksowe ani specyficzne.

Przygotowanie do zawodu nauczyciela na kierunku filologia polska realizowane jest na I i II stopniu studiów. Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela obejmuje grupę zajęć psychologiczno-pedagogicznych (grupa B); zajęcia w zakresie podstaw dydaktyki i emisji głosu (grupa C) oraz zajęcia dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu lub prowadzenia pierwszych zajęć (grupa D) – nauczyciel języka polskiego oraz na II stopniu studiów – przygotowanie dydaktyczne do nauczania kolejnego przedmiotu lub prowadzenia kolejnych zajęć (grupa E) – nauczanie języka polskiego jako obcego. Na I i na II stopniu studiów realizowane są zajęcia w ramach zajęć z bloku A1.

W zajęciach z grupy B (na I stopniu studiów: cztery zajęcia z zakresu psychologii, cztery zajęcia z zakresu pedagogiki; na II stopniu studiów: dwa zajęcia z zakresu psychologii, pięć zajęć z zakresu pedagogiki) oraz praktyki wymagane standardem. W bloku C umieszczono zajęcia *podstawy dydaktyki* oraz *emisji głosu*. Blok D zawiera zajęcia z zakresu przygotowania dydaktycznego (na I stopniu studiów dwa zajęcia z zakresu dydaktyki w szkole podstawowej, a na II stopniu studiów dwa zajęcia z zakresu dydaktyki w szkole ponadpodstawowej) oraz praktyki. Natomiast w grupie E realizowane są zajęcia z zakresu dydaktyki języka polskiego jako obcego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej oraz praktyki zawodowe.

Mając na uwadze, że szczegółowe efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie są w pełni tożsame ze standardem (niezgodności zostały opisane w kryterium 1), treści programowe mogą nie prowadzić do osiągnięcia efektów ze standardu i odwrotnie. W sylabusach zajęć Uczelnia przypisała kody efektów szczegółowych do treści ogólnych efektów uczenia się. Dlatego też zarówno prowadzący zajęcia, jak i studenci nie widzą treści, które powinny być realizowane na wybranych zajęciach wynikających ze standardu kształcenia nauczycieli. Przykładowe zajęcia, dla których treści kształcenia nie są w pełni zgodne z przypisanymi w karcie zajęć szczegółowymi efektami uczenia się:

- grupa B:
 - sylabus zajęć *psychologia ogólna* nie realizuje treści programowych związanych z efektem B.1.U7. radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami;
 - sylabus zajęć *psychologia rozwojowa* bardzo ogólnie określa treści programowe zajęć względem przypisanych efektów uczenia się;
 - sylabus zajęć *pedagogika ogólna* nie realizuje treści programowych związanych z efektem B.2.U7. określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju oraz B.2.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;
 - sylabus zajęć *pedagogika społeczna* nie realizuje treści programowych związanych z przypisanym efektem B.2.W2. rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela; oraz nie wszystkie treści związane z efektem B.2.W4. B.2.W4. zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, (...), niepoprawnie przypisano treść efektu B.2.U5. „potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów” względem jego oryginalnego brzmienia „rozpoznawać sytuację zagrożeń i uzależnień uczniów”, brakuje także treści programowych związanych z tym efektem;
- grupa C:
 - karty zajęć przypisanych do grupy C standardu tj. *podstawy dydaktyki i emisja głosu* pomijają efekty o oznaczeniu C.U1. (kształtować bezpieczne i przyjazne edukacyjne

środowisko rozwoju dzieci lub uczniów, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, możliwości i uzdolnień dziecka lub ucznia, z nastawieniem na osobowy i podmiotowy rozwój), C.U5. (organizować zabawy i zajęcia stymulujące aktywność poznawczą dzieci lub uczniów, wspólnotowe i kooperacyjne uczenie się, angażujące emocjonalnie, motywacyjnie i poznawczo wszystkie dzieci lub uczniów, wspierać ich adaptację do uczenia się we wspólnocie oraz identyfikować spontaniczne zachowania dzieci lub uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystywać je w procesie edukacji) oraz C.U6. (identyfikować i rozbudzać zainteresowania i zdolności dzieci lub uczniów, dostosowywać sposoby i treści nauczania do ich zasobów, rozwijać u dzieci lub uczniów ciekawość, aktywność i samodzielność poznawczą oraz kreatywne podejście do zadań), a przez to treści programowe wynikające tych efektów nie są realizowane.

- grupa D:

- w sylabusie zajęć *dydaktyka przedmiotowa języka polskiego w szkole podstawowej 1 i 2* brakuje treści dotyczących integracji wewnątrz- i międzyprzedmiotowej; zagadnień związanych ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej; znaczenia kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej; sposobów organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimedialnych;
- w sylabusie zajęć *dydaktyka przedmiotowa języka polskiego w szkole ponadpodstawowej 1 i 2* brakuje treści dotyczących integracji wewnątrz- i międzyprzedmiotowej; zagadnień związanych ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej; znaczenia kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej; sposobów organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimedialnych;

- grupa E:

- w sylabusie zajęć *dydaktyka języka polskiego jako obcego i jako drugiego w szkole podstawowej* oraz *dydaktyka języka polskiego jako obcego i jako drugiego w szkole ponadpodstawowej* brakuje treści dotyczących integracji wewnątrz- i międzyprzedmiotowej; zagadnień związanych ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej;

Studia filologia polska na UwS trwają odpowiednio: I stopień – 6 semestrów i zakładają uzyskanie przez studenta efektów uczenia się, którym przypisano 180 punktów ECTS oraz II stopień – 4 semestry i odpowiednio 120 punktów ECTS. Wypełnia to wymagania ustawowe. Nakład pracy studenta pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć nie zawsze są oszacowane, przez co nie można stwierdzić, czy zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów. Tak dzieje się w przypadku zajęć prowadzonych w dwóch formach: wykładów i ćwiczeń, dla których nie rozdzielono efektów uczenia się, treści programowych, nakładu pracy studentów wyrażonej punktami ECTS, literatury itd. Chodzi tu na przykład o zajęcia *wstęp do literaturoznawstwa*, *fleksja współczesnego języka polskiego*, *literatura powszechna XX i XXI wieku*, i zajęcia na specjalnościach, np. *retoryka w teorii i praktyce*.

Na studiach I stopnia łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi 93 punktów ECTS, zaś na studiach II stopnia – 61 punktów ECTS, co wypełnia wymagania ustawowe. W przypadkach wielu zajęć w nakład pracy studenta wliczono bardzo dużo godzin konsultacji. Np. dla zajęć *historia literatury polskiej – dwudziestolecie międzywojenne* – przewidziano 15 h konsultacji, *redakcja tekstu naukowego i literackiego* – 30 h konsultacji; *seminarium dyplomowe* – 20 h konsultacji; często pojawia się 5 h konsultacji przy wielu zajęciach. Wymiar konsultacji wliczonych w nakład pracy studenta jest znaczący i nierealny do zrealizowania.

Zastrzeżenia budzą liczne przypadki nieadekwatnego przypisania punktów ECTS. Generalnie za mało czasu pracy studentów zaplanowano dla zajęć filologicznych, a za dużo dla zajęć kontekstowych i specjalnościowych. Na przykład *analizie i interpretacji ikonicznych tekstów kultury w szkole* przypisano 7 punktów ECTS, czyli bardzo dużo w porównaniu z zajęciami kierunkowymi. Podobnie wysoko oszacowano nakład pracy studentów wyrażonych punktami ECTS dla 30-godzinnych wykładów z dziedziny nauk społecznych, kończących się zaliczeniem z oceną – po 3 punkty ECTS. Zajęciom 15-godzinny *nauki pomocnicze* przypisano 3 punkty ECTS; na specjalności: *pisarstwo w dobie nowych mediów* (30 h) – 3 ECTS, *warsztatowi kreatywnego pisania 1* (30 h) – 4 ECTS. A tymczasem zajęciom kierunkowym, wymagającym dużego nakładu pracy studentów przeznaczonego choćby na czytanie tekstów literackich i studiowanie specjalistycznej naukowej literatury filologicznej, przypisuje się np.: *wstęp do literaturoznawstwa* – 3 punkty ECTS, *historia literatury polskiej – romantyzm* – 4 ECTS, *kompozycja dzieła literackiego* – 1 ECTS, *wprowadzenie do praktycznej wiedzy o języku polskim* – 1 ECTS, *literatura polska po 1989 roku* – 4 ECTS; *wersyfikacja i stylistyka literacka* – 4 ECTS; *genologia* – 30 h ćwiczeń za 3 ECTS, *podstawy teorii literatury* – 2 ECTS. Nie widać tu zasady, dla której zajęciom o podobnym czasie trwania, wymaganiach studiowania specjalistycznej literatury i przygotowania do takiej samej formy zaliczenia przypisuje się różną (od 2 do 4) liczbę punktów ECTS.

Nakład czasu poświęcony na zajęcia filologiczne nie zapewnia osiągnięcia przez studentów wszystkich założonych efektów uczenia się. Np. na zajęciach *wstęp do literaturoznawstwa* (15 h wykładu i 15 h ćwiczeń; razem 3 punkty ECTS wspólnie dla dwóch form zajęć, egzamin) nie jest możliwe omówienie wszystkich zaplanowanych w sylabusie zagadnień i przyswojenie specjalistycznej wiedzy przez studenta I semestru I roku, nieprzygotowanego wcześniej przez inne zajęcia, bowiem na wykładzie wprowadzane są jednocześnie treści z poetyki, teorii literatury i metodologii badań literackich. Zaplanowano silnie zintensyfikowanie treści dla jednej jednostki zajęciowej, np.: „Prawda i fikcja w dziele literackim. Literatura wobec problemu „przedstawiania świata”. Mimesis, realizm, reprezentacja. Ingardenowska teoria dzieła literackiego. Fikcja literacka. Semiotyczna koncepcja

„świata przedstawionego””; albo: „Zagadnienia komunikacji literackiej. Komunikacyjny charakter dzieła literackiego. Instancje nadawcze i odbiorcze. Autor dzieła. „Śmierć autora”. Odbiór dzieła literackiego. Problemy odbioru. Świadectwa i style odbioru. Inne formy «istnienia» dzieła literackiego (adaptacja filmowa, słuchowisko itp.)”, przewidziano zapoznanie się z modelem Jakobsona (notabene błędny zapis nazwiska: „Jacobson”), studiowanie dzieł R. Barthesa i H. Blooma – opanowanie tych wszystkich zagadnień przez osobę zaczynającą studia wymaga ogromnego nakładu pracy, który nie został odzwierciedlony w przypisanej zajęciom punktacji. Innym przykładem są zajęcia *wersyfikacja i stylistyka literacka*, gdzie treści programowe obejmują dwa działy razem w jednym semestrze i mają zostać omówione w trakcie 30 godzin ćwiczeń. Takie zintensyfikowanie treści wyklucza ich pogłębione objaśnienie podczas wykładu, uniemożliwiając studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Czas przeznaczony na osiągnięcie efektów uczenia się w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo nie umożliwia zatem osiągnięcia całej wiedzy opisanej w charakterystykach Polskiej Ramy Kwalifikacji o kodzie WG wiedza-głębia ani umiejętności i kompetencji na poziomie odpowiednio 6. i 7. PRK.

Sekwencja zajęć została zaplanowana w sposób niezapewniający osiągania przez studentów wszystkich założonych efektów uczenia się na poziomie 6. i 7. PRK. W zakresie treści literaturoznawczych skorzystano z układu chronologicznego, w zakresie językoznawstwa – proces kształcenia zaczyna się od fonetyki i fonologii i idzie przez kolejne działy językoznawstwa zgodnie ze schematem opisu budowy języka od najmniejszej części znaczącej po tekstologię. Na II stopień studiów zaplanowano zajęcia dotyczące teorii literatury, warsztatu metodologii literaturoznawczej i językoznawczej, co jest przykładem zaplanowanej progresji i zwiększania trudności. Szereg wątpliwości wzbudza jednak, jak wskazano wcześniej, kwestia liczby godzin i nakładu pracy studentów w ramach zajęć filologicznych oraz sekwencja tych zajęć, co opisano wcześniej w ocenie specyfiki i kompleksowości treści kształcenia. Dodatkowo, na przykład w przypadku zajęć historycznoliterackich, zwłaszcza na studiach I stopnia, dużemu kompleksowi treści, jak *historia literatury polskiej: literatura dawna – średniowiecze, renesans, barok*, przyporządkowano 60 godzin, a *literaturze starożytnej i jej dziedzictwu* – 30 godzin. Zajęcia *kompozycja dzieła literackiego* trwają jedynie 15 godzin i mają tylko formę wykładu, bez komponentu ćwiczeniowego, czyli nie przewidują kształtowania umiejętności analitycznych studentów w tym zakresie. Mają mieścić ponadto bardzo szeroko zakrojone treści programowe w kursie 15-godzinny, dla którego przewidziano nakład pracy studenta na poziomie 1 punktu ECTS, w tym tylko 9 godzin pracy własnej. Stawia to pod znakiem zapytania kompleksowość zdobywanych przez studentów wiedzy i umiejętności, gdyż siłą rzeczy wiele treści musi być pomijanych, inne przywoływane śladowo, jak dramat i teatr. Podsumowując, zaplanowanie zajęć związanych z wiedzą opisaną w charakterystykach Polskiej Ramy Kwalifikacji o kodzie WG wiedza-głębia, nie umożliwia uzyskania przez studentów wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się na właściwym poziomie PRK.

Zajęcia odbywają się w formie wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, nielicznych ćwiczeń laboratoryjnych oraz seminariów dyplomowych i praktyk. Program studiów I stopnia uwzględnia 1845 godzin dydaktycznych w przypadku specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe*, w tym: 570 godzin wykładów, 1080 godz. ćwiczeń audytoryjnych, 135 godz. ćwiczeń laboratoryjnych i 60 godz. seminarium. Program studiów II stopnia obejmuje 810 godzin dydaktycznych w przypadku specjalności *kreatywne pisanie i copywriting*, w tym: 225 godzin wykładów, 465 godz. ćwiczeń audytoryjnych, 60 godz. ćwiczeń laboratoryjnych, 60 godz. seminarium. Formy te przyporządkowano do zajęć i grup zajęć w sposób nie do końca proporcjonalny i adekwatny do realizowanych treści

programowych, co wskazano na przykładach we wcześniejszych akapitach. Dodatkowo w przypadku opisu zajęć prowadzonych w dwóch formach (wykład i ćwiczenia) nie wskazano, które efekty uczenia się będą realizowane w ramach której formy zajęć. Taka praktyka poddaje w wątpliwość, czy wszystkie szczegółowe efekty uczenia się zostają przez studentów osiągnięte. Nie wszystkie wszak są możliwe do osiągnięcia na wykładzie, np. „potrafi przedstawić periodyzację literatury polskiej, omówić epoki i okresy historycznoliterackie” dla zajęć *wstęp do literaturoznawstwa*.

W planie studiów I stopnia przyporządkowano 61 punktów ECTS zajęciom do wyboru, zaś na studiach II stopnia – 54 punkty ECTS. Do puli zajęć do wliczono na studiach I stopnia: specjalności (55 ECTS) oraz zajęcia z dziedziny nauk społecznych (6 ECTS). Studenci mogą także wybierać problematykę *seminarium dyplomowego* (14 ECTS), *wykład monograficzny* (3 ECTS) oraz zajęcia kierunkowe do wyboru w semestrze 6. (5 ECTS). Jest to wybór realny i spełnia wymogi ustawowe. Do puli zajęć do wyboru na studiach II stopnia wliczono: specjalności (48 ECTS) i zajęcia do wyboru w semestrze 3. (6 ECTS); studenci mogą również wybrać prowadzącego i problematykę *seminarium dyplomowego* (21 ECTS) oraz zajęcia z dziedziny nauk społecznych (6 ECTS). Wybór ten nie jest w pełni realny: student nie ma możliwości wybrania specjalności, gdyż może zawiązać się tylko jedna specjalność, o której decyduje większość. Ponadto studenci, którzy nie kontynuują specjalności *nauczycielskiej*, mają do wyboru tylko jedną specjalność (nie ma bowiem możliwości realizacji standardu kształcenia nauczycieli w pełni na II stopniu). Nie ma także zapewnionego realnego wyboru zajęć z dziedziny nauk społecznych (“zwykle oferowane są 2 lub 3 przedmioty do wyboru”, z których należy wybrać dwa; w semestrze, kiedy przeprowadzano ocenę, jest to tylko jeden wykład: *etyka zawodowa*). Zatem w sumie realnie na II stopniu do wyboru pozostaje 30 punktów ECTS, co nie wypełnia wymogów ustawowych.

Program studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną na Uczelni działalnością naukową w wymaganym wymiarze: na studiach I stopnia z działalnością naukową Uczelni związanych jest 163 punktów ECTS, zaś na studiach II stopnia – 112 punktów ECTS. Błędnie jednak włączono do tej puli lektoraty języka obcego i *język obcy (specjalistyczny)*, niemniej po ich odliczeniu liczby te spełniają wymagania ustawowe.

Program studiów obejmuje zajęcia i grupy zajęć poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego: na studiach I stopnia jest to język angielski, niemiecki lub rosyjski w wymiarze dwóch semestrów po 60 godzin ćwiczeń i po 4 punkty ECTS, zaś na studiach II stopnia są to jedno zajęcia *język obcy (specjalistyczny)* w drugim semestrze w wymiarze 30 godzin i 2 punktów ECTS. Taki wymiar zajęć na studiach II stopnia nie zapewnia uzyskania przez studenta kompetencji językowych w sytuacjach zawodowych na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. **Rekomenduje się** zapewnienie na studiach II stopnia uzyskanie przez studentów kompetencji językowych w sytuacjach zawodowych na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Zgodnie z wymaganiami ustawowymi, zarówno program I, jak i II stopnia przewiduje realizację zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze 6 punktów ECTS. Na I stopniu są to dwa wykłady w drugim semestrze: np. *inkluzja społeczna i współczesne zagrożenia dla bezpieczeństwa*, zaś na II stopniu – po jednym wykładzie w drugim i trzecim semestrze: np. *etyka zawodowa i techniki rozwoju osobistego*.

Plan studiów nie obejmuje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Standard kształcenia nauczycieli na realizowany jest na dwóch poziomach kształcenia łącznie. Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela na I stopniu studiów z grupy B obejmują 210 godzin (13 ECTS) oraz 30 godzin praktyk (1 ECTS), z grupy C – 60 godzin (3 ECTS), z grupy D – 90 godzin (6 ECTS) oraz 120 godzin praktyk (5 ECTS). Na II stopniu studiów w grupie B – 150 godzin (11 ECTS), w grupie D realizowane jest 90 godzin (6 ECTS) zajęć oraz 105 godzin praktyk (3 ECTS). W grupie E realizowane jest 90 godzin zajęć (6 ECTS) i 90 godzin praktyk (3 ECTS). W ramach grupy zajęć B dwie trzecie godzin zajęć jest realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń. Pozostałe godziny zajęć są zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych. Powyższe zestawienie oznacza, iż liczba godzin zajęć dydaktycznych realizowanych na I i II stopniu studiów, jak i nakład pracy wyrażony punktami ECTS spełnia minimalne wymagania określone rozporządzeniem w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Organizacja procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku na I i II stopniu na specjalności *nauczycielskiej* została zaprojektowana poprawnie, tygodniowy harmonogram zajęć został właściwie zaplanowany, a codzienne obciążenie czasem uczestniczenia w zajęciach umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się.

Metody kształcenia stosowane na ocenianym kierunku są różnorodne, specyficzne dla przyjętej koncepcji oraz adekwatne dla form zajęć. Są to też metody aktywizujące studentów. Niemniej formatka opisu zajęć obowiązująca na Uczelni ujmuje zamiennie formy, działania i metody dydaktyczne, co prowadzi do tego, że w sylabusach znajdują się zapisy wykraczające poza klasyczne typologie metod dydaktycznych. Np. „zestawy ćwiczeń adekwatne do tematyki zajęć. Transkrypcja fonetyczna nagrania swobodnej wypowiedzi” (*fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego*), „wykład tradycyjny z elementami pokazu multimedialnego” (*literatura starożytna i jej dziedzictwo*), z filmem, nagraniem dźwiękowym. W celu kształtowania umiejętności stosowane są metody nastawione na działanie: metoda projektu, metoda casusów. Niekiedy formy prowadzenia zajęć uważane są w sylabusie za metody kształcenia: „wykład, konwersatoria, ćwiczenia, warsztaty, konsultacje” (*seminarium magisterskie 1, 2, 3*). Czasami cel zajęć uznany jest w sylabusie za metodę dydaktyczną, np. analiza tekstu (*literatura starożytna i jej dziedzictwo*). Trudno ocenić dobór metod kształcenia w przypadkach zajęć lub grup zajęć prowadzonych w formie wykładów i ćwiczeń, dla których nie rozdzielono metod dla każdej z form, np. „Metody: rekonstrukcji wewnętrznej, filologiczna, podająca, heurystyczna” m.in. dla zajęć *gramatyka historyczna języka polskiego, literatura starożytna i jej dziedzictwo, wstęp do literaturoznawstwa* i inne). Jak pokazały hospitacje zajęć, nauczyciele niekiedy w czasie ćwiczeń stosują niespecyficzne dla tej formy metody typowo podające (np. *literatura polska w latach 1956 – 1989*). **Rekomenduje się** zaprojektowanie i wdrożenie opisu zajęć w sposób umożliwiający precyzyjne przypisanie metod prowadzenia zajęć do form zajęć.

W doborze metod uwzględniane są klasyczne formy dydaktyki akademickiej, zwłaszcza w zakresie wykorzystywania pokazów multimedialnych, sal komputerowych, oprzyrządowania do udostępniania multimedii oraz wprowadzania dyskusji, pracy w grupach i indywidualnej nad analizowanymi tekstami. **Rekomenduje się** wprowadzanie do pracy ze studentami najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej.

W procesie kształcenia na ocenianym kierunku wykorzystywane są metody i techniki kształcenia na odległość pomocniczo do zajęć prowadzonych synchronicznie (w wyjątkowych sytuacjach) i regularnie do udostępniania studentom materiałów do zajęć. Wykłady z dziedziny nauk społecznych, realizowane w ramach oferty ogólnouczelnianej, odbywają się online.

Metody stymulują studentów do samodzielności w procesie dydaktycznym, jak też przygotowują ich do działalności naukowej w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, przede wszystkim dzięki temu, że podczas wielu zajęć zaplanowano pracę z tekstami źródłowymi, przygotowanie referatów oraz dyskusję. Podczas zajęć zaplanowano skupiać się na przykład na analizie tekstów teoretycznych oraz analizie przykładowych interpretacji wykorzystujących wybrane metodologie badania literatury (*warsztat metodologii literaturoznawczej*).

Na lektoratach stosowane są różnorodne metody dydaktyczne, umożliwiające uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia lub B2+ na poziomie studiów II stopnia. Metody te nastawione na aktywizację studentów i na dostosowanie do ich indywidualnych potrzeb. Stosowane formy pracy to np. praca w parach (odgrywanie ról), praca w grupach (projekty, konkursy, rozwiązywanie problemów, zebranie słownictwa itp.), praca indywidualna studentów czy też nauczanie tradycyjne – frontalne (prezentacja materiału leksykalnego, zasad gramatycznych, treści ilustracji itp.). Ćwiczenia podczas lektoratów wspomagane są też technikami multimedialnymi.

Nauczyciele akademicki dostosowują metody dydaktyczne procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami. Np. student z zespołem Aspergera otrzymywał dodatkowe objaśnienia zadań czy dodatkowy czas na ich wykonanie. Plan zajęć dostosowywany jest do potrzeb osób pracujących zawodowo czy dojeżdżających. Studenci mają możliwość realizacji indywidualnych ścieżek kształcenia, co wyraża się m.in. wyborem promotorów prac dyplomowych, tematyki tych prac oraz umożliwianiem wyjazdów na praktyki nauczycielskie do szkół polskich zagranicę.

Metody i techniki kształcenia na odległość w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne są wykorzystywane pomocniczo do przekazywania materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej, ćwiczenia zaś odbywają się sporadycznie online i zawsze z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów.

Na kierunku filologia polska na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* praktyki studenckie realizowane są na studiach I stopnia, natomiast na studiach II stopnia z nich zrezygnowano. Celem praktyk jest wykorzystanie w praktyce wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych w trakcie studiów. Dodatkowo studenci zapoznają się ze specyfiką działalności firm i instytucji przyjmujących, analizują ich wewnętrzne procedury funkcjonowania oraz wykonują samodzielnie bądź w zespole zadania o zróżnicowanym stopniu trudności. Praktyki zawodowe są również okazją do weryfikacji planów zawodowych. Z przedstawionych dokumentów wynika, że efekty uczenia się zakładane dla nich są zgodne z efektami uczenia się przyporządkowane do pozostałych zajęć.

Na ocenianym kierunku na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* na studiach I stopnia praktyki studenckie realizowane są na 5. semestrze studiów w wymiarze 160, którym przypisano 5 punktów ECTS. Zaproponowana liczba punktów ECTS jest niezgodna z przyjętą liczbą godzin pracy studenta, którą określa się na 25-30 godzin. Zgodnie z Regulaminem praktyk studenckich UWS praktyki muszą pozostawać w istotnym, merytorycznym związku z profilem kierunku oraz grupą zajęć specjalnościowych. Zaproponowana liczba godzin jest adekwatna i pozwala na zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych w pracy zawodowej. Taka forma realizacji praktyk zawodowych umożliwia studentom wdrożenie się w specyfikę pracy instytucji przyjmującej i niejednokrotnie skutkuje podjęciem zatrudnienia po zakończonej praktyce/ukończeniu studiów.

Po zakończeniu praktyk student zobowiązany jest dostarczyć dziennik praktyk, którym znajduje się sprawozdanie z ich przebiegu oraz opinia opiekuna ze strony praktykodawcy. Na podstawie dokumentacji i rozmowy kierunkowy opiekun praktyk weryfikuje, czy student osiągnął zakładane efekty uczenia się i wystawia ocenę. Warto wspomnieć, że Uczelnia w dokumentacji praktyk, która przekazywana jest do praktykodawcy, nie zapisała efektów uczenia się. W ten sposób praktykodawca zostałby poinformowany, na co powinien zwrócić uwagę, aby prawidłowo realizować proces kształcenia.

Nadzór merytoryczny nad praktykami studenckimi sprawuje kierunkowy opiekun praktyk, do którego obowiązków należy: określenie celów i zadań praktyk, opracowanie regulaminu, organizacja spotkania informacyjnego, bieżący nadzór oraz zaliczenie praktyki. Opiekun z ramienia praktykodawcy odpowiedzialny jest za bezpośrednie wsparcie studentów w zakresie realizacji efektów uczenia się. Kompetencje oraz doświadczenie kierunkowego opiekuna praktyk (dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe związane z wizytowanym kierunkiem) oraz opiekuna ze strony praktykodawcy (minimum 3-letnie doświadczenie zawodowe związane z wizytowanym kierunkiem), umożliwią prawidłową realizację praktyk. **Rekomenduje się** jednak, aby wymagania stawiane opiekunom zostały zapisane w dokumentacji praktyk w celu zapewnienia większej transparentności.

Na wizytowanym kierunku studenci sami dokonują wyboru miejsca odbywania praktyk. Następuje to przy uwzględnieniu założeń opracowanych przez Uczelnię oraz po uzyskaniu zgody kierunkowego opiekuna praktyk. Najczęściej wybieranymi miejscami na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* są biblioteki, wydawnictwa oraz organizacje pozarządowe. Z przedstawionych dokumentów wynika, że UwS dla ocenianego kierunku podpisał 83 umów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Warto również podkreślić, że studenci mogą sami proponować praktykodawcę. Wówczas kierunkowy opiekun nawiązuje kontakt z zaproponowanym podmiotem i po pozytywnej weryfikacji podpisywane są porozumienia. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania, umożliwiając osiągnięcie efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Na kierunku filologia polska organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. W tym celu Uniwersytet wprowadził specjalną zakładkę na swojej stronie internetowej, na której można znaleźć niezbędne informacje. Uchwalono również Regulaminy praktyk studenckich UwS niezależnie dla każdej specjalności, w których uwzględniono ich cel, sposób organizacji oraz warunki zaliczenia.

Na ocenianym kierunku prowadzony jest systematyczny monitoring. Rozpoczyna się on od momentu wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyk, które jest weryfikowane pod względem niezbędnych warunków (doświadczenia opiekuna ze strony praktykodawcy oraz warunków lokalowych). W trakcie realizacji praktyk zawodowych utrzymywany jest stały kontakt z praktykodawcą w celu śledzenia nadzwyczajnych zdarzeń i ewentualnych naruszeń regulaminu przez studentów. Wprowadzono również wymóg prowadzenia hospitacji w formie stacjonarnej lub rozmowy telefonicznych. Ostatnim etapem jest weryfikacja kompletności złożonej dokumentacji oraz analiza danych zebranych z ankiet ewaluacyjnych. Wnioski z hospitacji i badania ankietowego przekazywane i omawiane są w trakcie spotkań instytutowego zespołu ds. jakości kształcenia.

Na kierunku filologia polska realizacja praktyk studenckich podlega systematycznej ocenie. Uczestniczą w niej zarówno studenci, jak i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Informacje zwrotne zbierane są w formie formalnej za pomocą badania ankietowego i w trakcie

spotkań organów kolegialnych oraz nieformalnej w trakcie indywidualnych rozmów. Efektem prowadzonego monitoringu jest zmiana podmiotów, z którymi współpracuje Uniwersytet przy realizacji praktyk zawodowych.

Praktyki dla specjalności *nauczycielskiej* podzielono na trzy części. Na I stopniu studiów obejmują one praktykę zawodową nauczycielską psychologiczno-pedagogiczną – śródroczną (30 h), praktykę zawodową nauczycielską śródroczną 1 i 2 (30 h) oraz praktykę zawodową nauczycielską dydaktyczną ciągłą w szkole podstawowej – 90 godzin. Na II stopniu studiów realizowane są dwie praktyki z bloku D (praktyka zawodowa nauczycielska dydaktyczna w szkole ponadpodstawowej – śródroczna i praktyka zawodowa nauczycielska dydaktyczna ciągła w szkole ponadpodstawowej w wymiarze 90 godzin) oraz praktyka z bloku E (praktyka zawodowa nauczycielska dydaktyczna ciągła w szkole podstawowej i ponadpodstawowej w wymiarze 90 godzin). Umieszczenie praktyk nauczycielskich w semestrach, po zajęciach kierunkowych i specjalnościowych, zapewnia dobre przygotowanie studentów do działań praktycznych.

Kompetencje i doświadczenie opiekunów praktyk z ramienia instytucji umożliwiają prawidłową realizację praktyk, infrastruktura i wyposażenie miejsce odbywania praktyk umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Praktyki realizowane są na podstawie porozumienia w sprawie organizacji studenckich praktyk zawodowych, zawieranego pomiędzy Uczelnią a szkołą. Opiekunami praktyk z ramienia Uczelni są prowadzący zajęcia związane z praktykami w danym semestrze, a opiekunem praktyk z ramienia zakładu pracy (szkoły) są nauczyciele prowadzący dane zajęcia dydaktyczne, bądź nauczyciele – opiekunowie praktyk w ramach tzw. praktyki ciągłej. W trakcie praktyki psychologiczno-pedagogicznej opiekunem ze strony szkoły jest psycholog lub pedagog szkolny. Nadzór nad realizacją praktyk nauczycielskich realizowany jest poprawnie. Opiekun praktyk ze strony Uczelni pomaga dobrać, zatwierdza propozycje studentów w zakresie wyboru miejsca praktyk, weryfikuje dokumentację oraz dokonuje ich zaliczenia.

Uczelnia przedstawiła wykaz instytucji, z którymi Instytut Filologii podpisał porozumienia w sprawie prowadzenia obowiązkowych praktyk studenckich nauczycielskich, na liście znajduje się 56 szkół (w tym podstawowych, ponadpodstawowych i zespołów szkół). Z uwagi na liczbę studentów na specjalności *nauczycielskiej* liczba placówek jest wystarczająca.

Analiza treści programu praktyk wskazuje, że charakter wykonywanych czynności w wybranych szkołach jest zgodny z programem realizowanej praktyki i ma na celu realizację założonych efektów uczenia się. W karcie zajęć praktyka zawodowa ujęto: wymiar godzinowy obowiązkowych praktyk, cele i efekty uczenia, które są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć. Sylabusy praktyk uwzględniają wszystkie niezbędne efekty uczenia się wynikające ze standardu kształcenia nauczycieli. Treści programowe zostały poprawnie przygotowane i korespondują z treścią efektów. Zarówno treści programowe określone dla praktyk, ich wymiar godzinowy, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów i dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, a studenci nabywają szereg kompetencji praktycznych w swoim zawodzie. W dokumentacji toku praktyk prawidłowo dokonywano odnotowywania: miejsca i terminu odbywanych praktyk, charakterystykę instytucji, w której praktykę student odbywał, zakresy wykonywanych przez praktykanta zadań oraz opinię opiekuna praktyk studenckich. Ocena dotycząca realizacji poszczególnych zadań wynikających z programu praktyk miała charakter również jakościowy. Podział i przyporządkowanie typu praktyki do placówek w programie studiów jest poprawny.

Organizacja praktyk na ocenianym kierunku jest zgodna z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Choć zajęcia są blokowane na prośbę dojeżdżających studentów w ciągu 2-4 dni w tygodniu w zależności od semestru, to rozplanowanie zajęć jest zgodne z zasadami higieny pracy i umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się, w tym w szczególności w sesji egzaminacyjnej, umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Zdarzają się sesje maksymalnie z trzema egzaminami, lecz studenci w sesji nie są przeciążeni, gdyż organizują sobie co najmniej 2-3 dniowe przerwy między egzaminami, umożliwiające im przygotowanie się. Nie są więc przeciążeni, a nauczyciele wychodzą naprzeciw ich prośbom i potrzebom. Zaliczenia uzyskują jeszcze w czasie trwania semestru, co wynika z organizacji zaliczeń i egzaminów na Uczelni.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się oraz nie zawsze uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których jest przyporządkowany kierunek. Uwzględniają wyniki działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Nie są jednak w pełni specyficzne ani kompleksowe, przede wszystkim w odniesieniu do komponentu filologicznego.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie obejmują pełnego zakresu treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z uwagi parafrazowanie treści szczegółowych efektów uczenia, ich niepoprawne przypisanie lub pominięcie w sylabusach zajęć.

Harmonogram realizacji programu studiów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS nie umożliwiają studentom osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, szczególnie w zakresie wiedzy filologicznej. Formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne

z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe*, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych. Zastrzeżenie dotyczy nieuwzględniania przy ocenie realizacji praktyk przez praktykodawcę odniesienia do założonych dla praktyk efektów uczenia się.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Sformułowane poniżej rekomendacje nie mają wpływu na ocenę kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. braku treści programowych zapewniających osiągnięcie przez studentów wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się;
2. niepełnej specyficzności i kompleksowości treści programowych w zakresie filologii polskiej;
3. niepełnego zakresu treści programowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela;
4. braku opisu zajęć i grup zajęć w sposób uniemożliwiający oszacowanie nakładu pracy studentów w celu realizacji wszystkich efektów uczenia się;
5. niewłaściwego oszacowania nakładu pracy studenta przypisanego do danych zajęć, w tym praktyk na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe*;
6. liczby godzin zajęć i nakładu pracy studenta wyrażonego punktami ECTS, który nie zapewnia realizacji wszystkich efektów uczenia się na odpowiednim poziomie 6. i 7. PRK;
7. liczby godzin zajęć, która nie zapewnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK;
8. niezapewnienia zajęć do wyboru na II stopniu studiów;

9. niezapewnienia kompleksowej oceny praktyk na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* przez opiekuna ze strony interesariusza zewnętrznego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zapewnienie na studiach II stopnia uzyskania przez studentów kompetencji językowych w sytuacjach zawodowych na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
2. Rekomenduje się zaprojektowanie i wdrożenie opisu zajęć w sposób umożliwiający precyzyjne przypisanie metod prowadzenia zajęć do form zajęć.
3. Rekomenduje się wprowadzanie do pracy ze studentami najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej.
4. Rekomenduje się formalne określenie w dokumentacji dotyczącej praktyk na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* stosowanych w praktyce wymagań stawianych opiekunom praktyk.

Zalecenia

1. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie treści programowych w celu zapewnienia osiągnięcia przez studentów wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się.
2. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie specyficznych i kompleksowych treści programowych w celu zapewnienia osiągnięcia przez studentów wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się właściwych dla filologii polskiej.
3. Zaleca się umieszczenie w sylabusach zajęć specjalności *nauczycielskiej* dokładnych treści szczegółowych efektów uczenia się i na ich podstawie zweryfikowanie/uzupełnienie treści programowych.
4. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie specyficznego opisu zajęć i grup zajęć w sposób umożliwiający oszacowanie nakładu pracy studentów w celu realizacji wszystkich efektów uczenia się.
5. Zaleca się urealnienie nakładu pracy studentów przypisanego do danych zajęć.
6. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie planu studiów z uwzględnieniem liczby godzin zajęć i nakładu pracy studenta wyrażonego punktami ECTS, zapewniającego realizację wszystkich efektów uczenia się na odpowiednim poziomie PRK.
7. Zaleca się zaplanowanie planu studiów z uwzględnieniem sekwencji i liczby godzin zajęć w sposób zapewniających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK.

8. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie zajęć do wyboru na II stopniu studiów zgodnie z wymaganiami ustawowymi.
9. Zaleca się uzupełnienie dokumentacji weryfikującej praktyki na specjalności *kreatywne pisanie i edycje cyfrowe* o efekty uczenia się, które pozwolą na kompleksową ocenę ze strony opiekuna ze strony interesariusza zewnętrznego.
10. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia zostały szczegółowo zdefiniowane, gwarantują bezstronność i równy dostęp dla wszystkich zainteresowanych. W celu właściwej selekcji kandydatów, którzy spełniają konieczne warunki wstępne, aby móc osiągnąć założone w programie efekty uczenia się, w procesie kwalifikacji pod uwagę brane są wyniki z egzaminu maturalnego z dwóch przedmiotów: obowiązkowo języka polskiego oraz języka obcego lub historii – do wyboru. Ze względu na charakter studiów taki dobór przedmiotów należy uznać za właściwy. W przypadku rekrutacji na studia II stopnia podstawą kwalifikacji dla studenta, który ukończył studia I stopnia na kierunku filologia polska lub kierunku pokrewnym, jest ocena z dyplomu, w przypadku kandydata posiadającego dyplom ukończenia studiów na innym kierunku kwalifikacja odbywa się na podstawie oceny z rozmowy obejmującej zakres przedmiotów kierunkowych właściwych dla studiów I stopnia. Dodatkowo o przyjęcie na studia II stopnia o specjalności *nauczycielskiej* mogą się ubiegać wyłącznie absolwenci studiów I ze specjalnością nauczycielską w zakresie wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu język polski. O ile nie ma wątpliwości, że absolwenci kierunku filologia polska posiadają odpowiednią wiedzę i umiejętności, aby móc osiągnąć zakładane efekty uczenia się na studiach II stopnia, a ograniczenie możliwości wyboru specjalności *nauczycielskiej* do osób absolwentów studiów I stopnia z częściowym przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego również uznać należy za w pełni uzasadnione merytorycznie, o tyle pozostałe przypadki budzą wątpliwość. Listę kierunków pokrewnych, których absolwenci mogą być przyjmowani na studia II stopnia na kierunku filologia polska jedynie na podstawie oceny z dyplomu, ustala Dziekan Wydziału przed rozpoczęciem rekrutacji i w przypadku kierunku filologia polska są to zazwyczaj inne kierunki filologiczne. Nie jest sprawdzany poziom wiedzy, co uzasadnia wątpliwości co do tego, czy absolwenci innych filologii są wystarczająco dobrze przygotowani z zakresu historii literatury polskiej i gramatyki języka polskiego, aby móc pogłębiać swoją wiedzę na poziomie 7. PRK, a stopień ich przygotowania nie jest w żaden sposób weryfikowany. W przypadku kandydatów, którzy ukończyli inne kierunki studiów, stopień spełnienia przez nich warunków wstępnych ma weryfikować rozmowa kwalifikacyjna. Przykładowe zagadnienia na rozmowę kwalifikacyjną pokazują, że ta weryfikacja jest bardzo ograniczona. Zatem zasady rekrutacji nie zapewniają naboru kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności zapewniające osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się, niezbędnych do ukończenia studiów na poziomie 7. PRK. Tym samym zasady te nie zapewniają wszystkim kandydatom równych szans w przyjęciu na studia.

Zasady rekrutacji są obiektywne, bezstronne, komunikowane w sposób przejrzysty – kandydatom udostępnione są zarówno wszystkie uczelniane akty prawne regulujące procedurę rekrutacji, jak

i informacje praktyczne dotyczące przebiegu i harmonogramu procesu rekrutacji, opłat, stwarzana jest też możliwość zadawania pytań w indywidualnych przypadkach. Na stronie głównej poświęconej rekrutacji kandydaci mogą znaleźć informacje i tutorial poświęcony obsłudze systemu rekrutacyjnego.

Nie są natomiast w sposób jednoznaczny komunikowane wymagania dotyczące kompetencji cyfrowych kandydatów i oczekiwaniach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Brak takiej informacji w opisie oferty na stronie rekrutacji i w odpowiedniej zakładce na stronie Instytutu, ale studenci uzyskują wszystkie stosowne informacje bezpośrednio od prowadzących zajęcia z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza programem studiów określają odrębne dokumenty. Procedurę zapewniającą możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów reguluje odpowiednia uchwała Senatu, która szczegółowo opisuje przebieg procedury, mechanizmy zapewniające zgodność potwierdzanych efektów uczenia z efektami uczenia zawartymi w programie studiów określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia, określa obowiązki wszystkich zaangażowanych stron (kandydat, dziekan, rektor, konsultant potwierdzania efektów uczenia się, pełnomocnik dziekana, recenzenci, komisja potwierdzania efektów uczenia się), zawiera wykaz niezbędnych w postępowaniu dokumentów, sposób komunikacji z kandydatem.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej szczegółowo reguluje zarządzenie rektora w sprawie określenia zasad przyjęcia na studia w UwS przez przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Ogólne informacje na temat warunków przeniesienia z innej uczelni zawarte są również w regulaminie studiów.

Zasady dyplomowania – uwzględniające warunki techniczne, jakie powinny spełniać prace dyplomowe (co jest regulowane odpowiednim zarządzeniem w sprawie określenia warunków, jakim powinna odpowiadać praca dyplomowa oraz zasad ich archiwizowania), sposobu ustalania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych oraz zakresu egzaminu dyplomowego – są przejrzyste i dobrze komunikowane studentom (szczegółowe informacje na ten temat wraz z wykazem aktualnych zagadnień egzaminacyjnych znajdują się na stronie Instytutu). Zaproponowane zagadnienia egzaminacyjne (opiniowane przez Radę Instytutu) pokrywają się z zakresem ujętym programem studiów, jednak zespół oceniający stwierdził w przedłożonym do oceny zestawie wyraźny brak pytań problemowych, wymagających samodzielnego wykorzystania zdobytej wiedzy, a nie jedynie jej biernej reprodukcji. Jest to szczególnie problematyczne w przypadku II stopnia studiów, bowiem schematyczne, wymagające referowania zapamiętanych informacji pytania nie potwierdzają w pełni zrealizowania wymogów poziomu 7. PRK. Wśród aktów regulujących wymogi stawiane pracom dyplomowym brak dokumentu określającego wymagania merytoryczne, które powinna spełniać praca dyplomowa na studiach I i II stopnia. W efekcie brak regulacji, które jasno pokazywałyby różnicowanie wymogów lokujące prace dyplomowe odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK oraz wskazywały konieczny progres.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w tym procesie, obowiązujące w UwS, umożliwiają równe traktowanie studentów i dopuszczają formę egzaminu i zaliczenia dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Zapewniają też bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz porównywalność ocen. Określają też

przekazanie studentom informacji zwrotnej, przede wszystkim w formie oceny w protokole elektronicznym USOS. Zaliczenie zajęć lub grupy zajęć ma następować co do zasady na podstawie weryfikacji wszystkich efektów uczenia się wskazanych dla niego w sylabusie, a sposoby weryfikacji tych efektów mają być wskazywane w sylabusach zajęć lub grup zajęć. Za potwierdzenie zaliczenia zajęć uznaje się przyznanie studentowi punktów ECTS w liczbie wskazanej w planie studiów oraz w sylabusie. Zajęcia mają kończyć się egzaminem lub zaliczeniem, a stopień opanowania przez studenta wszystkich efektów uczenia się w trakcie danych zajęć określa ocena. Większość zajęć ma kończyć się zaliczeniem na ocenę (szczególnie wymienione są: *język obcy I*, *język obcy II*, *technologia informacyjna*, zajęcia z dziedziny nauk społecznych i nauk humanistycznych). Na Uczelni stosuje się skalę ocen od 2,0 do 5,0, przez 3,5 i 4,5, wyrażaną słownie i liczbowo, zaś oceną upoważniającą do traktowania egzaminu jako zdanego jest ocena dostateczna 3,0. Niezależnie od liczby i rodzajów form, w jakich realizowane są zajęcia (wykłady i ćwiczenia), wystawiana jest jedna ocena. Jeżeli plan studiów przewiduje egzamin, a grupa zajęć realizowana jest w formie wykładu i w jeszcze innej formie lub formach, to student przystępuje do egzaminu na podstawie dopuszczenia, o którym decyduje prowadzący te dodatkowe formy zajęć. Zajęcia, które nie kończą się egzaminem, zaliczane są do końca zajęć w semestrze, co pozostawia czas na informację zwrotną przekazywaną studentowi.

Wątpliwości wzbudza fakt, że niektóre zajęcia najistotniejsze dla procesu kształcenia kończą się zaliczeniem bez oceny. Dotyczy to, po pierwsze, *seminariów dyplomowych* na studiach I i II stopnia we wszystkich semestrach. Po drugie, jeżeli zajęcia realizowane są w formie wykładów i ćwiczeń, wystawiana jest jedna ocena przez nauczyciela prowadzącego wykład, zaś ćwiczenia kończą się zaliczeniem bez oceny. W niewystandaryzowany sposób, często nieoficjalnie, osoby prowadzące ćwiczenia przekazują wykładowcy informację o uzyskaniu przez studenta zaliczenia ćwiczeń, co jest równoznaczne z dopuszczeniem go do egzaminu. Dotyczy to np. wszystkich zajęć z historii literatury polskiej, *gramatyki opisowej języka polskiego*, *teorii literatury* itd., konstytutywnych dla kierunku filologia polska. Kończenie zajęć samym zaliczeniem nie ma charakteru projakościowego ani nie jest specyficzne, bowiem nie zapewnia studentom otrzymania informacji zwrotnej na temat poziomu osiągania efektów uczenia się, nie daje możliwości zastosowania przyjętej na Uczelni skali ocen ani pokazania studentowi progresu w osiąganiu wiedzy, umiejętności i kompetencji, działa demotywująco na uzdolnionych i zaangażowanych studentów, powoduje zaniżenie wymagań stawianych studentom przez nauczycieli akademickich. Ponadto, w sytuacji zaliczenia przez studenta ćwiczeń i wykładu, a następnie przerwania studiów bez podchodzenia do egzaminu powoduje, że student musi powtarzać nie tylko egzamin, ale zaliczone już ćwiczenia i odbyty wykład. Ogólne zasady weryfikacji i oceny efektów uczenia się określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych dotyczących formy, trybu i sposobu weryfikacji efektów kształcenia jedynie w zakresie egzaminu i zaliczenia zajęć. Student może odwołać się do Dziekana, składając wniosek w terminie trzech dni od uzyskania oceny niedostatecznej lub odmowy dopuszczenia do egzaminu. Dziekan może podjąć decyzję o komisyjnym sprawdzeniu stopnia opanowania efektów uczenia się.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Zapewnia to wykorzystywana w Uczelni aplikacja do kształcenia na odległość, wymagająca logowania się za pomocą specjalnych kodów udostępnianych przez Uczelnię i przyporządkowanych każdemu studentowi indywidualnie.

W procesie kształcenia stosowane są różnorodne metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się, np. egzaminy, kolokwia, testy wiedzy, teksty z pytaniami otwartymi i do wyboru, referaty, analiz tekstów literackich, studia przypadków, obserwację aktywności i zaangażowania merytorycznego na zajęciach, odpowiedzi w trakcie dyskusji i obserwacja zaangażowania we współpracę zespołu.

Metody weryfikacji i oceny nie są jednak specyficzne pod kilkoma względami. Po pierwsze, nie są specyficzne dla danej kategorii efektów ani dla poszczególnych efektów. W sylabusach notorycznie ujęto zapisy ogólne dla wszystkich efektów szczegółowych, np.: „efekty będą sprawdzane na bieżąco podczas zajęć”, „wszystkie efekty weryfikowane będą na podstawie kolokwium pisemnego na koniec semestru”, „wszystkie efekty sprawdzane będą na bieżąco podczas ćwiczeń oraz na podstawie pisemnej pracy zaliczeniowej (analizy i interpretacji wybranego tekstu literackiego)”, „efekty sprawdzane będą podczas kolokwium na ostatnich zajęciach, ale również w ich trakcie”, „efekty sprawdzane będą na 2 kolokwium pisemnych. Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę”. Zdarzają się zapisy wskazujące wprost, że „kompetencje społeczne weryfikowane będą podczas ćwiczeń (testy pisemne), zaliczenia końcowego i egzaminu” (*literatura polska w latach 1956-1989*), choć za pomocą takich metod trudno jest zweryfikować kompetencje społeczne. Pojawia się nietransparentna informacja o nieobligatoryjności metody weryfikacji: „Warunek uzyskania zaliczenia przedmiotu: fakultatywnie: praca pisemna z historii literatury romantyzmu na temat ustalony z prowadzącym” (*historia literatury polskiej – romantyzm*). Po drugie, stosowane na filologii polskiej UwS metody weryfikacji i oceny nie są specyficzne dla formy zajęć, gdyż zostały ujęte zbiorczo dla egzaminu i ćwiczeń, np. „Efekty sprawdzane będą ustnie na bieżąco podczas ćwiczeń, na podstawie pracy pisemnej i na kolokwium zaliczeniowym pisemnym oraz ostatecznie na egzaminie ustnym”, „Wszystkie efekty będą weryfikowane na egzaminie ustnym i testach pisemnych” itd. Więcej usterek pierwszego i drugiego typu zawierają w zasadzie wszystkie sylabusy zajęć, np. *historia języka polskiego z onomastyką, praktyczna wiedza o języku polskim, teoria literatury XX-XXI wieku, językoznawstwo ogólne i wybrane teorie języka, historia literatury polskiej: dwudziestolecie międzywojenne, literatura powszechna XX i XXI wieku, interpretacje kontekstualne literatury polskiej, podstawy teorii literatury, kompozycja dzieła literackiego, historia literatury polskiej – romantyzm, współczesne życie literackie (wymiar ogólnopolski i regionalny)* i wiele innych. Po trzecie, metody weryfikacji i oceny nie są specyficzne również dla poszczególnych semestrów w przypadku zajęć trwających więcej niż jeden semestr, np. dla wszystkich semestrów *seminarium dyplomowego* przewidziano jeden sposób weryfikacji osiągania przez studentów efektów uczenia się, uniemożliwiający m.in. zapewnienie informacji zwrotnej o progresie w osiąganiu konkretnego efektu uczenia się. Po czwarte, transparentność i zapewnienie porównywalności ocen może wobec powyższych uchybień utrudniać dodatkowo fakt, że niektóre formy tych samych zajęć prowadzą dwie osoby (np. *historia literatury polskiej: romantyzm, kreacje językowe reklamy współczesnej*). Podsumowując, przyjęty system nie zapewnia więc skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się.

Z powodu niespecyficzności i ogólnikowo ujętych zapisów, metody weryfikacji i oceny osiągania efektów uczenia się nie umożliwiają sprawdzenia i oceny przygotowania studentów do prowadzenia działalności naukowej na studiach I stopnia i udziału w tej działalności na studiach II stopnia.

Ze względu na niespecyficzne metody weryfikacji i ogólne zapisy w sylabusach lektoratów i zajęć z języka angielskiego specjalistycznego (np. „Pisemne testy sprawdzające, ocenianie na bieżąco zadań wykonanych w domu i w trakcie zajęć (w tym wypowiedzi ustnych)”), nie można stwierdzić,

czy umożliwiają one sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia i B2+ na poziomie studiów II stopnia, w tym języka specjalistycznego.

Prawidłowo zostały określone zarówno metody weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się wymaganych w kształceniu nauczycielskim w zakresie modułu B i C, są one zgodne z zasadami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Szczegółowe zasady weryfikacji dla każdego zajęcia są opublikowane w sylabusach prezentowanych studentom podczas początkowych zajęć w danym semestrze. System sprawdzania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w trakcie procesu kształcenia na filologii polskiej studiów I i II stopnia dostosowany jest do poziomu trudności realizowanych zajęć oraz możliwości studentów. Zaliczenia obejmują kontrolę wiedzy na podstawie wyników kolokwium, sprawdzianów, testów, prac kontrolnych, projektów a także aktywności w trakcie zajęć. Weryfikacja założonych efektów uczenia się może mieć także postać ocenienia pojedynczych wypowiedzi lub ustnej aktywności semestralnej studenta, sprawdzenia złożonej przez studenta pracy pisemnej. Informacja zwrotna o ocenach częściowych z zadań oraz o ocenach końcowych z ćwiczeń odbywa się w bezpośredniej komunikacji ze studentem. Efekty uczenia się w kategorii wiedzy weryfikowane są za pomocą zaliczeń lub egzaminów w formie prac pisemnych otwartych lub zamkniętych oraz egzaminów ustnych, a także w oparciu o analizę opracowanych konspektów i obserwację ich praktycznej realizacji. Egzaminy pisemne lub ustne ukierunkowane są na sprawdzenie wiedzy na znajomości zagadnień. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się w kategorii umiejętności wymaga bezpośredniej obserwacji studentów w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela. Przyjęte zasady zapewniają bezstronność całego procesu, są zorientowane na studenta, a także pozwalają na sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się.

Sylabusy z grupy D standardu na I stopniu studiów, tj. *dydaktyka języka polskiego w szkole podstawowej 1* (45 godz. / 3 ECTS) oraz *dydaktyka języka polskiego w szkole podstawowej 2* (45 godz. / 3 ECTS) zawierają treści, efekty, metody weryfikacji niepodzielone na semestry realizacji, sylabus jest wspólny w dwóch ww. zajęciach realizowanych w dwóch różnych semestrach. Zapisy dotyczące weryfikacji efektów uczenia się ograniczają się do ogólnych zapisów mówiących, iż „efekty sprawdzane będą pisemnie oraz ustnie na bieżąco podczas ćwiczeń oraz na egzaminie w sesji egzaminacyjnej. Egzamin ustny lub pisemny – zagadnienia obejmujące wszystkie treści przedmiotu”. Podobna sytuacja występuje na II stopniu studiów, tj. sylabusy zajęć *dydaktyka języka polskiego w szkole ponadpodstawowej 1* oraz *dydaktyka języka polskiego w szkole ponadpodstawowej 2* nie mają podziału na semestry realizacji, treści zawarte w sylabusach są identyczne, metody weryfikacji nie są nie są specyficzne dla formy zajęć, ograniczają się do zapisu, iż „efekty będą sprawdzane poprzez odpowiedzi ustne w trakcie zajęć oraz pracę zaliczeniową lub kolokwium na koniec semestru; egzamin końcowy – zgodnie z zapisami w planie studiów”. W przypadku bloku zajęć E metody weryfikacji zawarte w sylabusach zajęć *dydaktyka języka polskiego jako obcego i jako drugiego w szkole podstawowej* oraz *dydaktyka języka polskiego jako obcego i jako drugiego w szkole ponadpodstawowej*, są bardzo ogólne sformułowane i nie dają studentowi jasnej informacji w jakiej formie będzie realizowane zaliczenie, które zostało określone jako „sprawdzane są na kolokwium podczas zajęć w trakcie trwania semestru; wiedza egzekwowana jest na egzaminie końcowym”, a forma i warunki zaliczenia mówią tylko o progach punktowych z egzaminu.

Prace etapowe i egzaminacyjne oraz projekty studenckie realizowane są w formie testów, niekiedy z dłuższymi wypowiedziami na pytania otwarte oraz prac pisemnych np. interpretacji jednego utworu poetyckiego czy szerszej odpowiedzi na pytania egzaminacyjne. Te formy weryfikacji stwarzają możliwość potwierdzenia osiągnięcia efektów uczenia się na poziomie 6. i 7. PRK. Prace przedłożone do wglądu zespołowi oceniającemu PKA zasadniczo są zgodne z sylabusem danych zajęć, ale nie obejmują weryfikację wszystkich treści programowych. Tematyka prac jest zgodna z sylabusem, ale często ograniczona do wybranych treści programowych. W większości wypadków metody weryfikacji efektów uczenia się nie zostały dobrane poprawnie. Za pomocą większości testów można sprawdzić wiedzę, ale np. nie sprawdzi się rozumienia problemów teoretycznoliterackich, a jedynie wyrywkowo pamięciową, encyklopedyczną wiedzę na temat pewnych zagadnień. Testy z pytaniami zamkniętymi i otwartymi, często w upraszczający sposób i wybiórczo sprawdzają wiedzę, w niewielkim stopniu zaś – umiejętności. W pracach pisemnych z dłuższymi wypowiedziami studentów brak odwołań do literatury przedmiotu, przypisy – jeśli się pojawiają – w większości wykonane są błędnie, co nie jest oznaczone przez osobę sprawdzającą. W pracach poświęconych analizie i interpretacji studenci przywołują fragmenty utworów literackich, jednak ich działania mają charakter streszczająco-referujący, co jest powodem wielu uproszczeń i uogólnień. W innym wypadku prace pisemne sprawdzają wyłącznie wiedzę z zakresu wybranych metodologii. Choć na wielu pracach pisemnych znajdują się uwagi i korekty osoby sprawdzającej, a pod niektórymi z nich krótkie recenzje, wiele błędów lub sądów wymagających uściślenia pozostało nieoznaczonych. Zarówno w niektórych testach, jak w pracach pisemnych z dłuższymi wypowiedziami, niektóre błędne odpowiedzi zostały zaliczone przez nauczyciela oraz brak jest informacji zwrotnej dla studenta lub informacja ta nie dotyczy tematyki zajęć, ale tylko ortografii i interpunkcji. Podsumowując, poddane ocenie prace nie potwierdzają osiągnięcia przez studentów wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wykazały natomiast brak osiągania przez studentów wiedzy i ogólnoakademickich kompetencji językoznawczych i literaturoznawczych odpowiednio na poziomach 6. i 7. PRK.

Przedłożone do oceny prace dyplomowe są powiązane tematycznie i metodologicznie z dyscyplinami, do których przyporządkowana została koncepcja kształcenia na kierunku. Większość prac dotyczy literaturoznawstwa, a dokładniej historii literatury i omawia wybrane motywy (np. motyw snu, zoopoetyka, obraz Warszawy, obraz relacji międzyludzkich, obraz prowincji, figura demiurga) w twórczości polskiej i obcej. Brak prac teoretycznoliterackich. Widać powiązanie tematyki prac z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników jednostki realizującej kształcenie na wizytowanym kierunku. Prace dyplomowe wykorzystują źródła z kanonu literatury polskiej oraz dane językowe uzyskiwane za pomocą różnych technik (ekscerpca materiałów prasowych, ankiety). Prace językoznawcze mają dobrą i aktualną podbudowę teoretyczną (językowy obraz świata), charakter empiryczny i wykazują osiąganie przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na 6. i 7. poziomie PRK. Prace literaturoznawcze w przeważającej większości mają charakter relacjonujący, streszczający i opisowy, jednostkowo – interpretacyjny i porównawczy. W większości nie opierają się na żadnej metodologii, nie wykorzystują narzędzi analityczno-interpretacyjnych i aparatu naukowego dla literaturoznawstwa ani kontekstu historycznoliterackiego. Nie nawiązują do aktualnych tendencji i badań prądów literackich. Prace zapowiadane jako interdyscyplinarne i porównawcze nie korzystają także z komparatystycznych, intersemiotycznych czy kulturowych kontekstów. Notorycznie w pracach stosowane są ozdobnikowe odwołania do bibliografii, przy czym często są to nawiązania anegdotyczne. Zdarzają się prace pozbawione w bibliografii opracowań literaturoznawczych, w miejsce których użyto encyklopedycznych i popularyzatorskich źródeł internetowych. Niekiedy

prace są pisane słabą polszczyzną albo język pracy jest nierówny. Zatem nie wszystkie prace dyplomowe poprawnie weryfikują opanowanie techniki pisania prac dyplomowych, nie wykazują znajomości przez studentów literatury przedmiotu i umiejętności zastosowania metodologii literaturoznawczej w analizie dzieł literackich. Oceny są często zawyżone, mimo wielu mankamentów wskazanych w ich recenzjach. Prace literaturoznawcze w zdecydowanej większości nie odpowiadają poziomom 6. i 7. PRK lub dają się wpisać w podstawowe wymogi tych poziomów.

Studenci filologii polskiej w UsW są autorami i współautorami recenzowanych publikacji naukowych, dotyczących zagadnień mieszczących się w tematyce badań filologii polskiej w dyscyplinie literaturoznawstwo. Artykuły naukowe ukazały się m.in. w tomie *Limes Slavicus* (2023 – 1 artykuł) z pracami międzynarodowego grona badaczy, w tomie *Literatura i prawo* (2023 – 2 artykuły naukowe), *Różne oblicza młodości. Literatura – kultura – język* (2023 – 4 artykuły naukowe). Artykuły naukowe studentów dotyczące literatury i glottodydaktyki oraz artykuły recenzyjne regularnie ukazują się w czasopiśmie z listy MNiSW „Inskrypcje” (od 2021 roku – 4 artykuły naukowe, 6 recenzji publikacji naukowych). Są to często przystosowane fragmenty prac dyplomowych. Publikacje te poświadczają osiągnięcie przez autorów wiedzy i umiejętności filologicznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Zastrzeżenie dotyczy niewłaściwej selekcji kandydatów na II stopień studiów oraz procesu dyplomowania, dla którego nie określono wymogów merytorycznych, zapewniających przygotowanie prac dyplomowych odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK.

System weryfikacji efektów uczenia się nie umożliwia monitorowania postępów w uczeniu się oraz rzetelnej i wiarygodnej oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, nie umożliwiają uzyskania pełni informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się i nie we wszystkich przypadkach motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Nie pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej i udział w tej działalności.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie w pełni są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Prace etapowe i egzaminacyjne, prace dyplomowe nie potwierdzają osiągnięcia przez większość studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK ani przygotowania ich do

działalności naukowej lub do udziału w niej. Osiągnięcia naukowe niektórych studentów, poświadczone publikacjami artykułów naukowych, potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się na kierunku filologia polska.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niewłaściwej selekcji kandydatów na studia II stopnia;
2. nieokreślenia wymogów merytorycznych, jakie powinna spełniać praca dyplomowa na poziomie licencjackim i magisterskim;
3. niezapewniania studentom informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się i progresie w procesie kształcenia;
4. niespecyficzności systemu weryfikacji i oceny efektów uczenia się ze względu na efekty uczenia się, formę zajęć, semestr zajęć;
5. niepełnej zgodności metod weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie;
6. niewłaściwie działającego systemu weryfikacji i oceny przygotowania studentów do prowadzenia działalności naukowej i udziału w tej działalności;
7. niewłaściwie działającego systemu weryfikacji i oceny opanowania języka obcego na odpowiednim poziomie ESOKJ;
8. stosowania systemu weryfikacji, który nie umożliwia właściwej weryfikacji prac etapowych pod kątem osiągania przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK;
9. zasad dyplomowania, wymagań stawianym pracom dyplomowym, które nie umożliwiają właściwej weryfikacji procesu dyplomowania pod kątem osiągania przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się wypracowanie warunków rekrutacji na studia II stopnia, które umożliwią dobór kandydatów posiadających niezbędną wiedzę i umiejętności pozwalające na zrealizowanie zakładanych efektów uczenia się na poziomie 7. PRK.
2. Zaleca się opracowanie i wdrożenie szczegółowych wymogów merytorycznych, jakie powinna spełniać praca dyplomowa na poziomie licencjackim i magisterskim.

3. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie systemu zaliczania zajęć w sposób zapewniający studentom informację zwrotną o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się i progresie w procesie kształcenia.
4. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie specyficznego systemu weryfikacji i oceny efektów uczenia się.
5. Zaleca się zaprojektowanie osobnych sylabusów dla zajęć *dydaktyka języka polskiego w szkole podstawowej 1* i *dydaktyka języka polskiego w szkole podstawowej 2* oraz *dydaktyka języka polskiego w szkole ponadpodstawowej 1* i *dydaktyka języka polskiego w szkole ponadpodstawowej 2* z uwzględnieniem odrębnych metod weryfikacji, podziałem treści, i efektów uczenia się.
6. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie systemu weryfikacji i oceny przygotowania studentów do prowadzenia działalności naukowej i udziału w tej działalności.
7. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie systemu weryfikacji i oceny, umożliwiających sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na odpowiednim poziomie.
8. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie prac etapowych weryfikujących osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK.
9. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie procedur dyplomowania weryfikujących osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK.
10. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku prowadzą pracownicy Instytutu reprezentujący dwie dyscypliny, do których przypisany jest kierunek: literaturoznawstwo i językoznawstwo. Wszyscy oni posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w zakresie reprezentowanej przez siebie dyscypliny umożliwiający prowadzenie zajęć na odpowiednim poziomie merytorycznym. Dotyczy to również pracowników prowadzących ujęte w programie specjalności *nauczycielskiej* zajęcia dydaktyczne – obsadę kadrową Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa uzupełniają tutaj pracownicy Instytutu Pedagogiki reprezentujący dyscypliny pedagogika i psychologia, którzy legitymują się odpowiednim dorobkiem. Również kadra uzupełniająca obsadę zajęć na kierunku (prowadząca zajęcia z zakresu nauk społecznych, technologii informacyjnych, języków obcych i wychowania fizycznego) posiada stosowne kwalifikacje, potwierdzone publikacjami naukowymi.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku jest wystarczająco liczna dla prawidłowej obsady zajęć, grupy studenckie są małe, stosunek liczebności studentów do liczebności kadry jest korzystny. Struktura kwalifikacji pracowników Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa prowadzących zajęcia na kierunku filologia polska jest zasadniczo poprawna i obejmuje jednego profesora tytularnego, siedmiu doktorów habilitowanych, pięciu doktorów, dwie osoby z tytułem magistra. Tym bardziej na podkreślenie zasługuje dbałość o zatrudnianie młodej kadry (w tym także osób ze stopniem

magistra), co świadczy o długofalowej polityce kadrowej. Dbłość o stabilność zatrudnienia (zatrudnienia etatowe w drodze konkursów) jest działaniem pro jakościowym.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku posiadają niezbędne kompetencje dydaktyczne, a większość z nich także duże doświadczenie w prowadzeniu zajęć ze studentami. Wiele osób posiada dodatkowe kwalifikacje w tym zakresie poświadczane ukończeniem stosownych kursów lub studiów podyplomowych (z zakresu surdopedagogiki i literatury dla dzieci i młodzieży), które są wykorzystywane na użytek zajęć prowadzonych na kierunku. Pięć osób posiada też wykształcenie glottodydaktyczne. Wszyscy pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie korzystania z metod i technik kształcenia na odległość, są w stanie efektywnie korzystać z tych technik (także wspomagająco w procesie dydaktycznym). Hospitacja zajęć, a nade wszystko przegląd prac etapowych i form weryfikacji efektów uczenia się zawartych w sylabusach, pozwalają stwierdzić, że pracownicy preferują tradycyjne metody dydaktyczne (pogadanka, wykład seminaryjny, najczęstsze formy weryfikacji to test lub praca pisemna). Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy nie spełniają wymogów prawidłowej realizacji zajęć w pełnym zakresie. Analizując aktualne obciążenia godzinowe oraz informacje na temat obsady zajęć zawarte w sylabusach, stwierdzić można, że w obrębie grupy zajęć stanowiących filologiczną bazę dla kształcenia na kierunku (zajęcia historycznoliterackie, teoretycznoliterackie i językoznawcze) widoczne jest dążenie do zachowania związku pomiędzy profilem badawczym nauczyciela prowadzącego zajęcia a treściami programowymi i przypisanymi do niego efektami uczenia się. Obsada zajęć nie jest jednak w pełni prawidłowa. Wątpliwości (wynikające z braku informacji na temat posiadania przez pracownika publikacji naukowych upoważniających do prowadzenia zajęć) może budzić obsada zajęć: *fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego, fleksja współczesnego języka polskiego, gramatyka historyczna języka polskiego, historia języka polskiego z onomastyką, dialektologia, retoryka przywódcza i przemówienia, literatura starożytna i jej dziedzictwo, literatura dla dzieci i młodzieży* (w przypadku jednego prowadzącego). O ile w przypadku specjalności *nauczycielskiej* przydział zajęć nie budzi wątpliwości, o tyle większość zajęć związanych z kreatywnym pisaniem, edytorstwem cyfrowym i copywritingiem prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich, którzy nie legitymują się dorobkiem naukowym w tym zakresie. Są to w większości zajęcia o charakterze praktycznym, stąd większe znaczenie przy ich obsadzie odgrywa doświadczenie poszczególnych nauczycieli akademickich (w kartach charakterystyki poszczególnych nauczycieli zwrócono uwagę na posiadane przez nich kompetencje praktyczne, co pozwala uznać obsadę części zajęć specjalnościowych z zakresu edycji cyfrowych, kreatywnego pisania i copywritingu za poprawną). Pozostaje jednak grupa zajęć, których obsada nie jest w jednoznaczny sposób powiązana ani z dorobkiem naukowym, ani z wykazanim w opisach doświadczeniem praktycznym prowadzących je nauczycieli: *warsztat kreatywnego pisania, kultura medialna, trening medialny, e-kultura w XXI wieku, kreacja językowa reklamy współczesnej, warsztat rzecznika prasowego, ochrona własności intelektualnej*.

Zastrzeżenia budzi też różnorodność zajęć przydzielonych do prowadzenia jednemu pracownikowi – dotyczy to większości zatrudnionych w Instytucie osób, a w niektórych przypadkach jest szczególnie uderzające (np. nauczyciel akademicki specjalizujący się w literaturoznawstwie prowadzi w ciągu roku akademickiego zajęcia tak różne jak: *warsztat rzecznika prasowego, trening medialny, analiza i interpretacja ikonicznych tekstów kultury w szkole, e-kultura w XXI wieku, kreacja scenariuszy medialnych, pisanie scenariuszy, seminarium magisterskie oraz literatura starożytna i jej dziedzictwo*; inny przykład dotyczy osoby ze stopniem magistra, która realizuje jednocześnie 9 zajęć na studiach

stacjonarnych i dwa na studiach niestacjonarnych o dość zróżnicowanej tematyce: *nauki pomocnicze, retoryka przywódcza i przemówienia, warsztat kreatywnego pisania, analiza i interpretacja dzieła literackiego, kultura medialna, literatura powszechna od X do XX wieku, gatunki literatury popularnej, kreacja językowa reklamy współczesnej oraz arcydzieła literatury powszechnej XX i XXI w. i kultura języka polskiego*. Tak duże zróżnicowanie powierzonych zajęć, wymagające łączenia kompetencji z różnych dyscyplin, szczególnie dla mało doświadczonych pracowników lub osób przygotowujących się lub będących w trakcie procedury awansowej (takie przypadki były sygnalizowane podczas spotkania z kadrami) może być bardzo dużym obciążeniem dla nauczyciela akademickiego, przekładając się negatywnie zarówno na jego dobrostan, jak i na jakość prowadzonych zajęć. Pracownicy Instytutu nie w pełni też rozumieją i akceptują system powierzania zajęć, zwracając uwagę na nie w pełni transparentny z ich perspektywy przydział, skutkujący powierzaniem zajęć mocno odbiegających od profilu ich zainteresowań badawczych. **Rekomenduje się** wyeliminowanie nieprawidłowości w obsadzie zajęć tak, aby wszystkie prowadzone były zgodnie z udokumentowanym dorobkiem naukowym i kompetencjami nauczycieli akademickich stanowiących obsadę kierunku.

Realizacja zajęć jest na bieżąco monitorowana (głównymi narzędziami są tutaj hospitacje oraz ankiety studenckie). Za proces monitorowania realizacji i jakości zajęć odpowiedzialny jest zespół ds. zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Nauk Humanistycznych, a szczegółowe procedury reguluje wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale. Zebrane dane z wszystkich monitorowanych obszarów prezentowane są co roku w postaci zbiorczego raportu. Narzędziem dobrze służącym monitorowaniu procesu realizowania zajęć są hospitacje – są one przeprowadzane na kierunku zgodnie z planem hospitacji i mają charakter doskonalący. W wyjątkowych wypadkach (np. w sytuacji, gdy nauczyciel akademicki otrzymuje niepokojąco niskie oceny w ankietach studenckich) przeprowadzane są hospitacje poza planem, o charakterze interwencyjnym, umożliwiające pełne zdiagnozowanie sytuacji i podjęcie działań naprawczych.

Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela, tj. zajęcia z zakresu psychologii – na studiach I stopnia (*psychologia ogólna, psychologia rozwojowa, psychologia kliniczna, psychologiczne aspekty pracy z uczniem w szkole podstawowej*) oraz na studiach II stopnia (*psychologia społeczna, psychologia uczenia się*) oraz z zakresu pedagogiki – na studiach I stopnia (*pedagogika ogólna, pedagogika społeczna, edukacja włączająca, diagnoza pedagogiczna*) oraz na studiach II stopnia (*kształtowanie kompetencji i doskonalenie nauczycieli, podstawy prawne systemu oświaty, praca opiekuńczo-wychowawcza nauczyciela, praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, projektowanie ścieżki rozwoju ucznia*) prowadzone są przez pracowników Instytutu Pedagogiki UwS. Zajęcia o charakterze psychologicznym przypisano dwóm osobom, jednemu pracownikowi z stopniem doktora oraz jednemu ze stopniem magistra. Zajęcia pedagogiczne prowadzi cztery osoby w tym jeden pracownik samodzielny naukowy oraz trzy ze stopniem naukowym doktora. Zajęcia z *emisji głosu* prowadzone są przez pracownika Instytutu Filologii Polskiej posiadającego wykształcenie w zakresie logopedii, z kolei zajęcia *podstawy dydaktyki* prowadzony jest przez samodzielnego pracownika naukowego Instytutu Filologii Polskiej. Zajęcia z bloku D oraz bloku E prowadzone są przez pracowników Instytutu Filologii Polskiej. Kompetencje kadry zaangażowanej w realizację zajęć specjalności *nauczycielskiej* pozwalają na osiągnięcie przez studiujących zakładanych efektów uczenia się oraz realizację treści programowych określonych przez standard kształcenia nauczycieli. Kompetencje merytoryczne i dydaktyczne kadry zostały także pozytywnie ocenione podczas spotkania zespołu oceniającego z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Podczas spotkań wskazano na stosowane w Instytucie dobre praktyki mające na celu minimalizowanie problemów z właściwym przydziałem zajęć: 1. wskazano przykład skierowania pracownika na kurs dający kompetencje niezbędne do prowadzenia zajęć *pisanie scenariuszy*, dzięki czemu pracownik uzyskał konieczne wsparcie merytoryczne; 2. Zajęcia spoza głównego nurtu zainteresowań badawczych pracowników Instytutu, które muszą być pomiędzy nich rozdysponowane, powierza się danemu pracownikowi na kilka lat, żeby ułatwić mu przygotowywanie zajęć i materiałów w perspektywie długofalowej. Działania te nie doprowadziły jednak do wyeliminowania wszystkich problemów z obsadą zajęć. Dużym problemem jest poczucie braku sprawczości pracowników Instytutu, którzy czują, że są pozbawieni wpływu na przydział zajęć i odbierają go często jako niezrozumiały, niesprawiedliwy i utrudniający im rozwój naukowy, a nie wykorzystujący płynący z niego potencjał. Uczelniany system motywacyjny uznają za mało transparentny i sprawiedliwy, co przekłada się na brak motywacji do ciągłego rozwoju i podnoszenia kwalifikacji.

Zgodnie z zasadami systemu motywacyjnego określonego w odpowiedniej uchwale Senatu, pracownicy mają prawo ubiegać się o sfinansowanie szkoleń/studiów podyplomowych/kursów i przypadki takie się zdarzają. Brakuje natomiast krótkich szkoleń dydaktycznych pozwalających na regularne podnoszenie kompetencji w zakresie nowoczesnych metod dydaktycznych. Oferta tego typu zajęć doszkalających albo nie jest dostępna, albo pracownicy nie są o niej poinformowani. Nie wskazano też żadnych sposobów diagnozowania potrzeb dydaktycznych nauczycieli akademickich ani sieci wsparcia – także wzajemnego (pracownikom nie jest znana ścieżka zgłaszania np. własnych pomysłów czy innowacji dydaktycznych, które mogłyby stać się podstawą krótkiego szkolenia). Pracownicy zadeklarowali chęć wzbogacania swojego warsztatu metodycznego i brak satysfakcjonujących ich możliwości realizacji tego celu, szczególnie w kontekście kryteriów oceny okresowej pracownika. Na potrzeby w tym obszarze pośrednio wskazują także hospitacje zajęć i przegląd prac etapowych – wśród metod prowadzenia zajęć i weryfikowania efektów uczenia brakuje tych zgodnych z kognitywnymi czy konstruktywistycznymi teoriami uczenia/uczenia się. **Rekomenduje się** regularne diagnozowanie potrzeb dydaktycznych nauczycieli akademickich i zwiększenie dostępu do niezbędnych szkoleń mających na celu podnoszenie kompetencji dydaktycznych.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku są poddawani ankietyzacji oraz podlegają hospitacji zajęć. Oceny z ankiet i hospitacji są uwzględniane w karcie oceny okresowej pracownika, która obejmuje aktywność w zakresie działalności naukowej oraz dydaktycznej. Wyniki okresowych ocen kadry prowadzącej kształcenie, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, nie przekładają się jednak na tworzenie i uaktualnianie indywidualnych ścieżek rozwoju pracownika. Jedynie bardzo niskie oceny wyrażone w ankietach studenckich przekładają się bezpośrednio na reakcję (interwencyjno-wyjaśniającą) władz Instytutu. Oceny pozytywne wraz z wszystkimi innymi osiągnięciami pracowników są podstawą do pozytywnego sfinalizowania samego procesu oceny, nie prowadzą natomiast do projektowania i wspierania indywidualnych ścieżek rozwoju poszczególnych członków kadry. **Rekomenduje się** wykorzystanie wniosków wynikających w okresowych ocen nauczycieli akademickich do projektowania ich indywidualnych ścieżek rozwoju i stałego doskonalenia warsztatu dydaktycznego.

Zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom, są regulowane aktami ogólnouczelnianymi

(poczynając od regulaminu pracy, poprzez Plan Równości Płci po zarządzenie Rektora w sprawie wprowadzenia procedury zgłaszania przypadków nieprawidłowości oraz ochrony osób dokonujących zgłoszeń). Pracownicy potwierdzili, że są im znane procedury postępowania w tego typu przypadkach oraz odbyli szkolenia z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami częściowo zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Polityka kadrowa nie pozwala na w pełni poprawną, zgodną z dorobkiem naukowym poszczególnych pracowników obsadę zajęć, a ich przydział jest nietransparentny. Przeprowadzana jest systematyczna ocena kadry prowadzącej kształcenie, z udziałem studentów, jednak jej wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry w ograniczonym wymiarze, nie stwarza się również warunków stymulujących kadrę do ustawicznego rozwoju.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. nieprawidłowej obsady części zajęć;
2. nie w pełni skutecznej polityki kadrowej w zakresie obsady zajęć oraz planowania rozwoju kompetencji kadry w powiązaniu z prowadzonymi przez nią zajęciami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się regularne diagnozowanie potrzeb dydaktycznych nauczycieli akademickich i zwiększenie dostępu do niezbędnych szkoleń w celu podnoszenia kompetencji dydaktycznych.
2. Rekomenduje się wykorzystanie wniosków wynikających w okresowych ocen nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku do projektowania ich indywidualnych ścieżek rozwoju i stałego doskonalenia ich warsztatu.

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie prawidłowej obsady zajęć.

2. Zaleca się wprowadzenie transparentnej polityki kadrowej w zakresie obsady zajęć oraz planowania rozwoju kompetencji kadry w powiązaniu z prowadzonymi przez nią zajęciami.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza lokalowa kierunku filologia polska mieści się w nowoczesnym budynku Wydziału Nauk Humanistycznych i Wydziału Nauk Społecznych w Siedlcach. Jest ona nowoczesna i w pełni dostosowana do procesu nauczania i uczenia się, co pozwala osiągać zakładane efekty uczenia się. Warunki lokalowe, infrastruktura informatyczna oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń są adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej i zawodowej. Do realizacji zajęć dydaktycznych wykorzystywane są 2 aule, 6 sal wykładowych, 3 pracownie komputerowe (zainstalowane w nich oprogramowanie: Adobe Creative Cloud, Adobe Indesign CS3, Corel Draw Graphics Suite), laboratorium językowe oraz 2 pomieszczenia, w których prowadzone są seminaria. Sale do prowadzenia zajęć dydaktycznych wyposażone są adekwatnie do liczby studentów w ławki, krzesła, tablice, komputer z dostępem do Internetu, projektory multimedialne oraz dysponują łączem internetowym i sprzętem audiowizualnym. Pomieszczenia do prowadzenia seminariów posiadają również tablice interaktywne. Jedna z aul została wyposażona w system do prowadzenia wideokonferencji. Na potrzeby Instytutu zakupiono również kamery internetowe (5 sztuk), które w każdej chwili mogą być zainstalowane i służyć do prowadzenia zajęć on-line. Do dyspozycji pracowników kierunku filologia polska są również przenośne rzutniki multimedialne oraz służbowe laptopy. Dodatkowo interesariusze wewnętrzni mogą korzystać z pomieszczeń socjalnych oraz pokoju dla rodziców w budynku. Studenci mają zapewniony dostęp do infrastruktury Uniwersytetu w celu realizacji procesu kształcenia, w tym laboratoriów, sal dydaktycznych, pracowni komputerowych również poza godzinami zajęć. Infrastruktura ocenianego kierunku jest sprawna, nowoczesna i w pełni dostosowana do liczby studentów. Baza dydaktyczna i naukowa spełnia wymogi przepisów BHP. Część sal ma na wyposażeniu apteczki do pierwszej pomocy.

Budynek Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Siedlcach jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przed nim znajdują się miejsca parkingowe przeznaczone wyłącznie dla osób z niepełnosprawnością. Do budynku prowadzi ciąg komunikacyjny z oznaczeniami poziomymi dla osób niewidzących lub słabowidzących, który pozbawiony jest schodów, pochylni i progów. Wewnątrz znajdują się dwie windy z komunikatorem głosowym oraz oznakowania w alfabecie Braille'a. W każdej sali przygotowane jest miejsce dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W części sal zamontowane są pętle indukcyjne dla osób z niepełnosprawnością słuchową. Toalety zostały w pełni dostosowane do wymogów budynków użyteczności publicznej. Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami obejmuje również transport na zajęcia, bezpłatne usługi ksero oraz możliwość wypożyczenia specjalistycznego sprzętu. W Bibliotece Głównej UPH studenci z niepełnosprawnościami mają do dyspozycji pomieszczenie do wypożyczenia i zwrotów książek oraz kabiny pracy indywidualnej. Przygotowane są również specjalne miejsca w czytelni dla osób niewidomych i słabowidzących (tabliczki w języku Braille'a, pętle indukcyjne, powiększalnik tekstu).

Uczelnia wykorzystuje również środki komunikacji na odległość: usługi Google Meet, poczta elektroniczna, system USOS Web oraz inne narzędzia zawarte w domenie uws.edu.pl, które umożliwiają kształcenie synchroniczne i asynchroniczne z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Biblioteka Główna Uniwersytetu w Siedlcach czynna jest 6 dni w tygodniu i zajmuje obiekt znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa. Zajmuje powierzchnię 4502 m² i dysponuje 255 miejscami dla czytelników, w tym 33 dla osób z niepełnosprawnościami, 15 kabinami do pracy indywidualnej, salą pracy zespołowej, salą telewizyjną, 119 stanowiskami komputerowymi, 15 stanowiskami z zainstalowanym programem do czytania książek elektronicznych, 4 skanerami samoobsługowymi oraz stanowiskiem do nagrywania. Biblioteka główna UwS ma charakter hybrydowy, który łączy elementy biblioteki tradycyjnej, elektronicznej i cyfrowej, zapewniając szybki i bezpośredni dostęp do zasobów drukowanych i e-zasobów. Wprowadzoną niedawno usługą jest książkomat, który znajduje się w przedsionku budynku biblioteki z dostępem dla czytelników 7 dni w tygodniu, w godzinach 7.00–20.00. Biblioteka oferuje dostęp do licencjonowanych zbiorów elektronicznych ze wszystkich dziedzin wiedzy, w tym 108 baz danych, 455 813 tytułów e-książek, 6154 tytułów czasopism elektronicznych. Zbiory tradycyjne obejmują księgozbiór liczący ponad 501 815 jednostek inwentarzowych, w tym 463 071 woluminów książek, 38 744 woluminów czasopism drukowanych i 3 239 jednostek inwentarzowych pozostałych zbiorów nieelektronicznych oraz 216 tytułów czasopism drukowanych w prenumeracie bieżącej. Księgozbiór biblioteki w pełni zaspokaja potrzeby procesu dydaktycznego kierunku filologia polska, w tym również pod kątem liczby egzemplarzy, dając możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Pracownicy i studenci mają możliwość uczestnictwa w kształtowaniu zbiorów bibliotecznych, poprzez zgłaszanie zapotrzebowania drogą pisemną, elektroniczną oraz w bezpośrednim kontakcie.

Interesariusze wewnętrzni ocenianego kierunku mogą szukać informacji o zbiorach w katalogu komputerowym INTEGRO w systemie PROLIBM21, aplikacji mProlib, Multiwyszukiwarkarce EBSCO Discovery Service (EDS), Full Text Finder (lista AtoZ), aplikacji EBSCO Mobile App oraz katalogu baz własnych. Zbiory opracowywane są w ramach Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT metodą czynnego współkatalogowania. Uniwersytet w Siedlcach posiada dostęp do baz danych dostępnych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki (EBSCO, Nature, Science, Science Direct, Wiley Online Library, Springer).

Czytelnicy z niepełnosprawnościami mogą korzystać z elektronicznych baz danych, ponieważ bazy online są zgodne ze standardem Web Content Accessibility Guidelines WCAG 2.0. Strona biblioteki oraz katalog INTEGRO online są również dostosowane do korzystania przez osoby niewidome i niedowidzące. Na Uniwersytecie można również zgłaszać zapotrzebowanie na materiały dydaktyczne do adaptacji i ich udostępnienia w systemie Lector. System pozwala na skanowanie materiałów bibliotecznych, rozpoznanie tekstu przy pomocy OCR, konwersję i zapisanie tekstu do formatu RTF oraz dodanie go do katalogu Akademickiej Biblioteki Cyfrowej. Administratorem ABC z ramienia Biblioteki jest osoba niewidoma, pracownik Biblioteki Głównej UwS. Biblioteka subskrybuje również bazy wielodziedzinowe, tematycznie powiązane z kierunkiem filologia polska: EBSCO, PROQUEST CENTRAL & PQDT, Taylor & Francis i JSTOR.

Zasoby biblioteczne są na bieżąco uzupełniane o najnowszą literaturę oraz o publikacje pracowników Uniwersytetu. Jest to efekt prowadzonych raz w miesiącu badań statystycznych oraz informacjom zwrotnym uzyskanym od interesariuszy wewnętrznych.

Na kierunku filologia polska prowadzone są systematyczne przeglądy infrastruktury dydaktycznej, wyposażenia technicznego i specjalistycznego oprogramowania, w którym uczestniczą studenci i pracownicy Uniwersytetu. Na co dzień za utrzymanie dobrego stanu technicznego infrastruktury odpowiada specjalista ds. administracyjnych Wydziału. Wyniki prowadzonych przeglądów są wykorzystywane do utrzymania wysokiego standardu pomieszczeń, aktualizowania oprogramowania oraz doskonalenia zasobów bibliotecznych.

Studenci specjalności *nauczycielskiej* mają dostęp zarówno do infrastruktury pozwalającej na kształtowanie tradycyjnych form nauczania, jak i do narzędzi informatycznych wspomagających ten proces. W ramach wyposażenia dydaktycznego niezbędnego do kształcenia nauczycieli uczelnia dysponuje min. pracowniami komputerowymi niezbędnymi realizacji wybranych zajęć, a także pracownią językową wyposażoną w słuchawki i mikrofony dla każdego studenta. Sale przeznaczone do realizacji zajęć na specjalności *nauczycielskiej* wyposażone są w projektory multimedialne, cyfrowe rzutniki pisma czy w monitory interaktywne. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń oraz oprogramowanie są nowoczesne i umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Podręczniki i pomoce dydaktyczne używane w procesie kształcenia nauczycielskiego zgromadzone są zarówno w bibliotece, jak i w wybranych pracowniach. Uczelnia zapewnia również dostęp do księgozbioru związanego z kształceniem nauczycielskim (z pedagogiki, psychologii czy dydaktyk szczegółowych), w tym wykorzystywanych podręczników szkolnych. Liczba, wielkość, wyposażenie techniczne pomieszczeń oraz liczba stanowisk komputerowych i licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów i liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uniwersytetu, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są

zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na kierunku filologia polska UwS współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest systematycznie i przybiera bardzo zróżnicowaną formę. Główną motywacją do jej rozwoju jest uprządkowanie procesu kształcenia, który odpowiada potrzebom rynku pracy. Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uniwersytet współpracuje w ramach projektowania i realizacji programu studiów na ocenianym kierunku jest zgodny z dyscyplinami, do których przyporządkowany jest ten kierunek. Ponadto są to podmioty, których działalność jest spójna z koncepcją, celami kształcenia oraz wyzwaniami zawodowymi rynku pracy. Obecnie za współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie tworzenia, doskonalenia i realizacji programu studiów odpowiedzialny jest Dyrektor Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa. Inicjuje on oraz utrzymuje stałą i żywą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Lista przedstawicieli otoczenia gospodarczego, z którymi zostały podpisane porozumienia/umowy o współpracy obejmuje 83 podmiotów. Uczelnia współpracuje również z instytucjami i firmami, z którymi nie ma podpisanych umów, ponieważ nie widzi potrzeby formalizowania. Na liście podmiotów współpracujących znajdują się szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, różnej wielkości instytucje, podmioty gospodarcze oraz organizacje pozarządowe, które odgrywają znaczącą rolę na rynku lokalnym.

Na wizytowanym kierunku prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy organizacji praktyk, paneli dyskusyjnych, wykładów otwartych, lekcji akademickich, konferencji, seminariów, wizyt studyjnych, konkursów i wolontariatu. Takie zróżnicowanie pozwala w pełni zaangażować interesariuszy zewnętrznych w proces kształcenia. Przykładami takich formy współpracy mogą być:

1. Zorganizowane konferencje: *Sus scrofa et sus domestica. O świniovatych w kulturze* (literatury, języki, media, 20.10.2023), *Smoki, węże, krokodyle. Gady w literaturze, kulturze, języku i mediach* (10.10.2022), „*Na bezrybiu i rak ryba*”. *Ryby w literaturze, kulturze, języku i mediach* (19-20.10.2021), „*Ach te muchy...*” *Owady w literaturze, kulturze, języku i mediach* (17.06.2020) *Od orła do mysikrólika. Ptaki w literaturze, kulturze, języku i mediach* (6-7.06.2019). Pokłosiem tych wydarzeń są tomy monograficzne publikowane w wolnym dostępie.
2. Przygotowanie materiałów piśmienniczych, książek i czasopism: *Pandemonium świąteczne* (Siedlce, IKRiBL, 2023), *Opowiadania od Ameryki do Rosji: wybrane dzieła wybitnych pisarzy przełomu XIX i XX w.* (Siedlce, IKRiBL, 2021).
3. Zajęcia dla uczniów (lekcje akademickie): „*Bądź jak twierdza*”, „*Warsztaty Mazowsze – Horyzonty Młodości: Odkrywanie Potencjału Przyszłości w Wirtualnej Rzeczywistości*”, wiersze Zbigniewa Herberta (*Siódmy anioł* i *Trzy studia* na temat realizmu), funkcje języka i wypowiedzi językowych, twórczość wybitnych pisarzy polskich – Bolesława Prusa i Kazimierzy Iłakowiczówny, topos wędrowki w poezji XX wieku.
4. Udział w audycjach Katolickiego Radia Podlasie „*Akademickie Gaudeamus*”, „*Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego*”, „*O zawiłościach polszczyzny*”.
5. Występy gościnnie w programie TVP HISTORIA „*Sądy, przesady. W powiekszeniu*”.
6. Publikacje w „*Życiu Siedleckim*”: „*Paszport do samodzielności*”, „*Odkrywanie nowych horyzontów*”, „*To teraz mój drugi dom*”.
7. Konkursy: artystyczno-literacki „*Pożegnanie jesieni*”, „*Pożegnanie jesieni 2*”, prozatorski *Słowo-przy-słowie*, plastyczny dla studentów – „*Dziwna sprawa ta młodość*” – Jarosław Iwaszkiewicz, esej dla uczniów szkół średnich, *Jednego Wiersza o Pióro Księżnej Aleksandry Ogińskiej*.

W celu wsparcia koncepcji i doskonalenia programu kształcenia, realizacji praktyk oraz wspólnej organizacji różnego rodzaju aktywności powołano Radę Pracodawców przy Instytucie JiL. W jej skład weszli przedstawiciele związani z obszarem ocenianego kierunku (5 podmiotów). Są to duże instytucje i podmioty gospodarcze odgrywające znaczącą rolę na rynku pracy. Przykładem wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na program kształcenia jest wprowadzenie nowych zajęć: *współczesne życie literackie* (wymiar ogólnopolski i regionalny) – studia I stopnia, semestr 1.; *retoryka w teorii i praktyce* – studia I stopnia, semestr 2.; *wprowadzenie do praktycznej wiedzy o języku polskim* – studia I stopnia, semestr 4.; *trudności w czytaniu i pisanu* – studia II stopnia, semestr 3.; *praktyczna wiedza o języku polskim / interpretacje porównawcze* (j. ang.) – studia II stopnia, semestr 3.; *dramat i teatr współczesny* – studia II stopnia, semestr 2.; *literatura a sztuka* – studia II stopnia, semestr 3.

Na wizytowanym kierunku prowadzone są przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Realizowane są one w oparciu o obecność interesariuszy zewnętrznych na spotkaniach organów kolegialnych, ich terminowość oraz zaangażowanie w różnego rodzaju wydarzenia. Efektami przeglądów są zmiany np. w doborze reprezentantów do Rady Pracodawców przy Instytucie, realizacji zajęć fakultatywnych, różnego rodzaju wydarzeń czy też praktyk zawodowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uniwersytet współpracuje w projektowaniu realizacji programu studiów na kierunku filologia polska jest zgodny z dyscyplinami, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy dla tego kierunku. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi prowadzona jest systematycznie i przybiera bardzo zróżnicowaną formę. Przede wszystkim przejawia się ona na organizacji praktyk, paneli dyskusyjnych, wykładów otwartych, lekcji akademickich, konferencji, seminariów, wizyt studyjnych, konkursów i wolontariatu. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych uczestniczą w opiniowaniu koncepcji kształcenia oraz efektów uczenia się. W trakcie pandemii zostały opracowane procedury, które pozwoliły zachować ciągłość komunikacyjną z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Na ocenianym kierunku prowadzone są przeglądy współpracy w celu podniesienia jakości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia są zgodne z przyjętą koncepcją kształcenia na kierunku filologia polska. Umowy podpisane z Uniwersytetem Palackiego w Ołomuńcu (Czechy), gdzie prowadzona jest filologia polska, oraz z uczelniami w Innsbrucku (Austria) czy Moguncji (Niemcy), oferującymi filologię słowiańską, potwierdzają przemyślaną i możliwą do efektywnego wykorzystania współpracę międzynarodową. Dotyczy ona zarówno dydaktyki (mobilność nauczycieli i studentów), jak i współpracy badawczej. Pracownicy Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa zorganizowali w latach 2022-2024 cztery międzynarodowe konferencje naukowe, w analogicznym okresie wystąpili również z dwoma referatami na zagranicznych konferencjach naukowych (w Dyneburgu i Wilnie). Pracownicy Instytutu publikują rozdziały w monografiach zbiorowych za

granicą (np. w Serbii, Czechach, Niemczech, na Litwie), a także artykuły w języku angielskim w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, dzięki czemu w przemyślny sposób włączają wyniki własnych badań w międzynarodowy obieg badań slawistycznych. Pracownicy badawczo-dydaktyczni mogą się również ubiegać o staże naukowe w uczelniach zagranicznych (przykład stażu na Uniwersytecie Wileńskim, skutecznie wspierającego rozwój naukowy i realizację planów badawczych jednej z osób zatrudnionych w Instytucie, został zaprezentowany podczas spotkania pracowników Instytutu z zespołem oceniającym PKA). Są to działania wspierające koncepcję i cele kształcenia na ocenianym kierunku. Badacze reprezentujący zagranicznie ośrodki naukowe prowadzą też okazjonalnie zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku (podczas spotkań z pracownikami i studentami wskazane zostały trzy takie przypadki, dotyczące gościnnych zajęć badaczy z Bułgarii, Czech i Litwy).

Znajomość języków obcych kształcona jest w ramach lektoratów na studiach I i II stopnia. Rozszerzeniem oferty językowej są zajęcia oferowane w języku angielskim: na studiach I stopnia wykład i ćwiczenia z zakresu studiów kobiecych oraz *ćwiczenia z retoryki*, na studiach II stopnia *interpretacje porównawcze* prowadzone w formule ćwiczeniowej. Zajęcia te – pomyślane jako fakultatywne – nie cieszą się zainteresowaniem osób studiujących i w kolejnych latach nie były ani razu wybierane. **Rekomenduje się** urealnienie oferty zajęć w języku angielskim

W Instytucie są również stwarzane warunki do mobilności studentów w ramach programu Erasmus+. Zarówno pracownicy, jak i studenci są regularnie informowani o możliwościach wyjazdów na spotkaniach informacyjnych prowadzonych przez wydziałowego koordynatora programu. Z relacji studentów kierunku wynika, że Uczelnia oferuje pełne wsparcie osobom wyjeżdżającym i możliwości dostosowania warunków i rodzaj oferty do indywidualnych potrzeb, a decyzje dotyczące wyjazdów podejmowane są bardzo świadomie. Ograniczenia w korzystaniu z oferty programu Erasmus+ wynikają z sytuacji osobistej osób studiujących, a nie z ograniczeń w dostępie do programu czy niedostatecznej informacji na jego temat.

Uczelnia stwarza również możliwość mobilności wirtualnej pracowników i studentów. W ramach programu Erasmus+ oferowany jest na uczelni Blended Intensive Program (BIP). Dotychczas studenci filologii polskiej nie korzystali z tej formy mobilności, ale informacje na ten temat są im przekazywane. Wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie przeszkolenie, a Uczelnia zapewnia sprzęt niezbędny do realizowania wirtualnych aktywności naukowo-dydaktycznych.

Sposób monitorowania i oceniania stopnia umiędzynarodowienia kształcenia został ujęty w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Nauk Humanistycznych. Za „monitorowanie stwarzania możliwości rozwoju umiędzynarodowienia procesu kształcenia” odpowiada wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia, w skład którego wchodzi zarówno koordynator kierunku, jak i przedstawiciel studentów. Istotnego wsparcia w tym procesie (szczególnie w zakresie monitorowania mobilności studentów) dostarcza wydziałowa koordynatorka programu Erasmus+. Raport z funkcjonowania systemu jakości kształcenia na Wydziale Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2022-2023 pokazuje, że monitorowanie stopnia umiędzynarodowienia ma charakter ilościowy (odnotowywana jest liczba mobilności przychodzących i wychodzących oraz godzin zajęć prowadzonych przez profesorów wizytujących w każdym z instytutów, nie zostały natomiast w raporcie uwzględnione kwestie przeglądu oferty dydaktycznej pod kątem umiędzynarodowienia, co utrudnia wykorzystanie zebranych do efektywnego udoskonalenia i wsparcia procesu umiędzynarodowienia na kierunku). **Rekomenduje się** monitorowanie jakościowych aspektów

umiędzynarodowienia na ocenianym kierunku i wykorzystanie wniosków do dalszych działań doskonalących.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Sformułowane poniżej rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium:

1. Rekomenduje się urealnienie oferty zajęć w języku angielskim.
2. Rekomenduje się wzmocnienie komponentu jakościowego w procesie monitorowania stopnia umiędzynarodowienia.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci kierunku filologia polska, prowadzonego przez Uniwersytet w Siedlcach, mają zapewnioną możliwość korzystania z różnorodnych i wszechstronnych form wsparcia w procesie uczenia się oraz w swoim rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym. Kompleksowe wsparcie studentów w procesie uczenia się, zapewniane przez Uczelnię, jest prowadzone w sposób odpowiedni do zróżnicowanych potrzeb wszystkich grup studentów oraz ma charakter ciągły.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość korzystania ze wsparcia w zakresie przygotowania ich do partycypowania w działalności naukowej. Praktyką cieszącą się dużą popularnością wśród osób studiujących na kierunku filologia polska jest m.in. możliwość publikacji swoich tekstów naukowych przy wsparciu Uczelni. Studenci korzystają przy tworzeniu swoich artykułów ze wsparcia merytorycznego wykładowców, którzy zachęcają osoby studiujące do aktywności na tym polu. Ponadto, osoby zainteresowane wystąpieniem w konferencjach naukowych poświęconym filologii polskiej mogą liczyć na wsparcie w wymiarze materialnym w partycypacji w takich wydarzeniach. Na UwS odbywają się również konferencje o charakterze studencko-doktoranckim, które objęte są opieką merytoryczną oraz wsparciem organizacyjnym ze strony Wydziału oraz Instytutu. Osoby zainteresowane publikowaniem swoich prac badawczych mogą korzystać z bezpłatnego dostępu do bogatej bazy literatury naukowej i czasopism dostępnych w bibliotece Uczelni.

Uczelnia oferuje studentom dostęp do świadczeń wynikających z przepisów prawa. Wśród dostępnych materialnych form wsparcia znajdują się stypendium socjalne, zapomogi, stypendium Rektora dla wyróżniających się studentów oraz stypendium dla osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo studenci o wyjątkowych osiągnięciach mogą ubiegać się o stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz o Nagrodę im. Prof. Lesława Szczerby, przyznawaną przez Stowarzyszenie Przyjaciół Uniwersytetu w Siedlcach.

Uczelnia umożliwia studentom realizację spersonalizowanej ścieżki kształcenia, dostosowanej do ich zainteresowań naukowych oraz indywidualnej sytuacji życiowej, zgodnie z postanowieniami Regulaminu Studiów. Dzięki elastycznym rozwiązaniom studenci mogą angażować się w działalność naukową lub zawodową już w trakcie studiów. Uwagi osób studiujących uwzględniane są również przy układaniu tygodniowego planu zajęć, co ułatwia im łączenie studiów z działalnością zawodową. Studenci mogą liczyć na pomoc wykładowców w formie konsultacji, które odbywają się w wyznaczonych godzinach, a także mają możliwość kontaktu mailowego, co umożliwia uzyskanie wsparcia poza godzinami dyżurów.

Osoby pragnące rozpocząć swoją przygodę z nauką mogą zaangażować się w działalność jednego z działających kół naukowych, takich jak Studenckie Koło Naukowe „Humanista – Artysta”, Koło Naukowe Komparatystyki Literackiej, Teatru i Form Audiowizualnych oraz Koło Naukowe Polonistów. Dzięki odpowiedniemu finansowaniu studenci mają możliwość uczestniczenia w seminariach, konferencjach, szkoleniach oraz wyjazdach studyjnych, które wspierają ich rozwój naukowy. Studenci ocenianego kierunku otrzymują również wsparcie w swoim rozwoju artystycznym poprzez wsparcie w publikacji utworów literackich oraz merytoryczne wsparcie ze strony kadry akademickiej w doskonaleniu warsztatu artystycznego.

Dodatkowo Uniwersytet wspiera studentów w nawiązywaniu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz w procesie wejścia na rynek pracy dzięki działalności Biura Karier. Biuro gromadzi i udostępnia oferty pracy oraz staży, informuje o możliwościach rozwoju zawodowego i wspiera pracodawców w rekrutacji odpowiednich kandydatów.

Uczelnia zapewnia kompleksowe wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami, obejmujące pomoc naukową, dydaktyczną oraz materialną. Specjalistyczną opieką nad tą grupą studentów zajmuje się Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, którego celem jest dostosowanie procesu uczenia się do indywidualnych potrzeb oraz eliminowanie barier wynikających z niepełnosprawności. W ramach oferowanego wsparcia studenci mogą korzystać z różnych form pomocy, takich jak asystenci ds. studentów z niepełnosprawnościami, tłumacze języka migowego

oraz wsparcie psychologiczne. Dodatkowo Uczelnia organizuje zajęcia wychowania fizycznego dostosowane do potrzeb studentów, które odbywają się zamiast tradycyjnych lekcji WF. Wszystkie materiały dydaktyczne są dostosowywane do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Obejmuje to m.in. nagrywanie wykładów, drukowanie materiałów w powiększonym rozmiarze lub w alfabecie Braille'a oraz digitalizowanie treści w formatach umożliwiających ich odczytanie przy pomocy specjalistycznego oprogramowania. Dzięki tym rozwiązaniom UWS tworzy sprzyjające warunki do nauki, rozwoju oraz aktywnego uczestnictwa w życiu akademickim dla studentów z niepełnosprawnościami.

Na Uczelni funkcjonuje system umożliwiający zgłaszanie skarg i wniosków, które są na bieżąco rozpatrywane przez odpowiednie osoby lub instytucje, w zależności od charakteru sprawy. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa opiekun roku, który wspiera w rozwiązywaniu konfliktów zarówno między studentami, jak i między studentami a wykładowcami. Z uwagi na niewielką liczebność kierunku kontakt z opiekunem roku jest bardzo szybką i skuteczną metodą komunikacji. Studenci mają również możliwość zgłaszania swoich uwag bezpośrednio do Dyrektora Instytutu oraz do władz Wydziału. Na Uczelni działa Rzecznik Akademicki, który jest instytucją powołaną z myślą o przyjmowaniu i pomocy w rozwiązywaniu skarg osób studiujących. Pomysły i uwagi studenci mogą także przekazywać do Samorządu Studenckiego oraz za pośrednictwem ciał kolegialnych na poziomie Wydziału i Instytutu. Szczególnie ceniony zarówno ze strony władz Instytutu, jak również z perspektywy osób studiujących, jest bieżący kontakt bezpośredni o charakterze niesformalizowanym, który umożliwia szybką reakcję i sprawny obieg informacji. Uczelnia regularnie organizuje szkolenia oraz zapewnia informacje na temat bezpieczeństwa i higieny pracy, a także prowadzi działania edukacyjne w tym zakresie, dostępne m.in. na stronie internetowej poświęconej tym tematom. Uczelnia jest również przygotowana do udzielania wsparcia osobom dotkniętym dyskryminacją, mobbingiem czy potrzebującym pomocy psychologicznej. Dodatkowo na Uczelni działa pełnomocnik Rektora ds. przeciwdziałania mobbingowi, molestowaniu i dyskryminacji, który odpowiada za rozpatrywanie skarg związanych z nierównym traktowaniem.

Kadra administracyjna wpierająca proces nauczania kierowana jest na szkolenia w celu podniesienia swoich kompetencji w zakresie obsługi studentów. W roku akademickim 2023/2024 wprowadzono również ewaluację pracy administracji odpowiedzialnej za bezpośrednią obsługę studentów.

Uczelnia aktywnie wspiera działalność Samorządu Studenckiego, który odgrywa kluczową rolę w rozwoju indywidualnym studentów oraz całej społeczności akademickiej. UWS aktywnie wspiera działalność Samorządu Studenckiego, który odgrywa kluczową rolę w rozwoju indywidualnym studentów oraz całej społeczności akademickiej. Studenci zaangażowani w samorząd mają realny wpływ na sprawy Uczelni, uczestnicząc w pracach Rad Wydziału oraz różnych komisji, takich jak Komisja ds. Jakości Kształcenia czy Komisja Stypendialna. Studenci danego kierunku mają również zapewnione odpowiednie warunki do angażowania się w działalność kół naukowych, co stwarza im szansę na udział w projektach badawczo-naukowych oraz organizację warsztatów i szkoleń, które rozwijają ich umiejętności i pasje.

Uczelnia dokonuje oceny funkcjonowania systemu wsparcia studentów w sposób ciągły, przede wszystkim poprzez niesformalizowane rozmowy ze studentami i bieżące konsultacje z Samorządem Studentów. Ewaluacja dokonywana jest również na podstawie informacji uzyskiwanej od pracowników uczelni odpowiedzialnych za funkcjonowanie poszczególnych form wsparcia, między innymi asystentów osób z niepełnosprawnościami. Uwagi te są na bieżąco analizowane, a system

wsparcia jest udoskonalany pod wpływem pozyskanych opinii. Przykładem powyższego może być chociażby zmiana terminów składania wniosków o Indywidualną Organizację Studiów pod wpływem próśb studentów nie pochodzących z Polski. **Rekomenduje się** wprowadzenie ewaluacji całego systemu wsparcia w sposób systematyczny i metodyczny, chociażby za pośrednictwem cyklicznych badań ilościowych wśród studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie dla studentów w procesie uczenia się jest kompleksowe i dostosowane do ich indywidualnych potrzeb oraz celów edukacyjnych. Przybiera różnorodne formy, które odpowiadają na zróżnicowane wymagania studentów, wspierając ich rozwój naukowy, społeczny i zawodowy. Uczelnia zapewnia dostęp do nauczycieli akademickich, oferując pomoc w nauce oraz w osiągnięciu zamierzonych efektów uczenia się. Dodatkowo przygotowuje studentów do działalności naukowej i umożliwia aktywne uczestnictwo w tej sferze. Przybiera różnorodne formy, które odpowiadają na zróżnicowane wymagania studentów, wspierając ich rozwój naukowy, społeczny i zawodowy. Proces wsparcia w uczeniu się jest regularnie oceniany i analizowany z udziałem samych studentów, a wyniki tych przeglądów stanowią podstawę do podejmowania działań mających na celu dalsze doskonalenie systemu wsparcia edukacyjnego.

Sformułowana poniżej rekomendacja dotycząca zdiagnozowanych uchybień nie ma wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się wprowadzenie ewaluacji z uwzględnieniem całego systemu wsparcia studentów w sposób systematyczny i metodyczny, na przykład w oparciu o cykliczne badania ilościowe.

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet w Siedlcach zapewnia publiczny dostęp do kompleksowych, szczegółowych i zrozumiałych informacji na temat studiów na kierunku filologia polska oraz zasad rekrutacji za pośrednictwem swojej strony internetowej, stron Wydziału oraz Instytutu. Informacje te są dostępne szerokiemu gronu odbiorców, w tym również osobom z niepełnosprawnościami, bez ograniczeń związanych z czasem, miejscem oraz używanym sprzętem i oprogramowaniem.

Mimo że informacje na stronach internetowych są obszerne i zawierają szczegóły dotyczące przepisów, zasad rekrutacji, programu studiów, sylabusów, planów zajęć, a także efektów uczenia się, są one rozproszone w różnych częściach witryn, co może sprawiać trudności w ich odnalezieniu. Ponadto, nie wszystkie strony i podstrony są na bieżąco aktualizowane, co może powodować brak aktualizacji zamieszczanych na poszczególnych witrynach informacji bezpośrednio po wystąpieniu zmian. Chociażby przy okazji ostatniej zmiany programu studiów strona Instytutu podawała sylwetkę absolwenta wygaszanej specjalizacji, co mogło stwarzać błędne wrażenie, że kandydat na studia będzie mógł daną specjalizację wybrać. Co prawda aktualna informacja również była dostępna, jednakże na innej podstronie, co mogło wprowadzać kandydatów na studia w błąd. **Rekomenduje się** zatem ujednolicenie publikowanych treści oraz ich systematyczne monitorowanie, w tym równoczesne sprawdzanie informacji i odnośników zamieszczanych na stronach uczelni, Wydziału, Instytutu, w systemie IRK oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Pod względem treści, informacje na stronach są kompletne, zawierają m.in. przepisy prawne, cele kształcenia, kompetencje wymagane od kandydatów, warunki przyjęć na studia, kryteria kwalifikacji, harmonogramy rekrutacji, programy studiów oraz zasady oceniania i dyplomowania. Zawierają również informacje o przyznawanych kwalifikacjach i tytułach zawodowych.

Ponadto, Uczelnia udostępnia informacje o programach wymiany studenckiej MOST i Erasmus+, zasadach organizacji praktyk zawodowych, działalności Biura Karier, procedurach związanych z przyznawaniem pomocy materialnej oraz stypendiów naukowych, terminach konsultacji nauczycieli akademickich oraz działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Informacje zawarte na stronie, ich aktualność jak również funkcjonalność witryn internetowych oceniana i korygowana jest w sposób ciągły przez wyznaczonego pracownika Instytutu, uwzględniając również uwagi studentów w tym zakresie, które przekazywane są na bieżąco kanałami niesformalizowanymi. Jednakże przy okazji ostatniej zmiany programu studiów strona Instytutu podawała sylwetkę absolwenta wygaszanej specjalizacji. Co prawda aktualna informacja również była dostępna, jednakże na innej podstronie co może wprowadzać kandydatów na studia w błąd. Rekomenduje się systematyczne monitorowanie aktualności publikowanych treści, zwłaszcza przy wprowadzaniu zmian w programach studiów, oferowanych specjalnościach oraz innych regulacji, ze szczególnym uwzględnieniem sprawdzania zgodności informacji i odnośników zamieszczanych na stronach uczelni, Wydziału, Instytutu, w systemie IRK oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do pełnych, aktualnych i zrozumiałych informacji dotyczących programu studiów, realizacji procesu nauczania oraz osiąganych efektów uczenia się na kierunku, a także o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia oraz perspektywach zawodowych absolwentów.

Informacje o programie studiów oraz ich jakość są oceniane, mimo wszystko zdarzają się nieścisłości.

Sformułowana poniżej rekomendacja dotyczące zdiagnozowanych uchybień nie ma wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się systematyczne monitorowanie aktualności publikowanych treści, zwłaszcza przy wprowadzaniu zmian w programach studiów, oferowanych specjalnościach oraz innych regulacji, ze szczególnym uwzględnieniem sprawdzania zgodności informacji i odnośników zamieszczanych na stronach uczelni, Wydziału, Instytutu, w systemie IRK oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Uczelnia dysponuje systemem polityki jakości, określonym w zarządzeniu Rektora w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, który umożliwia systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji z udziałem interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Nadzór administracyjny i organizacyjny nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia na ocenianym kierunku sprawuje Dziekan za pośrednictwem funkcjonującego na poziomie Wydziału Językoznawstwa i Literaturoznawstwa zespołu ds. jakości kształcenia, w skład którego wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich reprezentujący wszystkie kierunki realizowane na Wydziale (w tym koordynator kierunku filologia polska) oraz przedstawiciel studentów jednego z tych kierunków (obecnie jest to student filologii polskiej). Zespół ds. jakości kształcenia sprawuje nadzór merytoryczny nad ocenianym kierunkiem, podejmuje działania zmierzające do zapewnienia jakości procesu dydaktycznego wynikające z obowiązujących i wdrażanych procedur ogólnouczelnianych, rekomendacji interesariuszy procesu kształcenia oraz analiz własnych, do jego zadań należy ocena jakości procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku studiów oraz rekomendacja wdrażanie działań naprawczych i doskonalących. Zespół wydziałowy współdziała z senacką komisją ds. jakości kształcenia na poziomie uczelnianym oraz z zespołem ds.

programów studiów działającym na poziomie instytutu, w skład którego wchodzi koordynatorzy kierunków (w tym filologii polskiej) oraz przedstawiciel studentów. Po zakończeniu danego roku akademickiego zespół wydziałowy przekazuje dziekanowi wydziału wnioski z prac zespołu, stanowiące podstawę doskonalenia systemu jakości kształcenia.

Zatwierdzanie oraz zmiany programu studiów dokonywane są w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury, zgodnie z zarządzeniem Rektora w sprawie określenia zasad opracowywania programów studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia. Określone zostały wzór programu studiów oraz procedury dotyczące przygotowania dokumentacji programu studiów, zgodnie z którymi Dziekan odpowiadający za dany kierunek studiów na wniosek powołanej w tym celu instytutowej komisji programowej przedkłada prorektorowi właściwemu ds. studiów projekt programu studiów, po wcześniejszym zasięgnięciu opinii wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia. Projekt po sprawdzeniu pod względem formalnoprawnym prorektor przekazuje do zaopiniowania senackiej komisji ds. jakości kształcenia, a następnie Senat uchwala program studiów. Do procedowanego projektu programu studiów należy dołączyć opinię samorządu studenckiego. Na etapie przygotowywania projektu programu studiów brane są również pod uwagę uwagi interesariuszy zewnętrznych, których przykładowe opinie zostały przedstawione zespołowi oceniającemu.

Przy projektowaniu programu studiów uwzględnia się innowacje dydaktyczne i osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, we wspomagający sposób wykorzystywane są współczesne technologie informacyjno-komunikacyjne.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów.

Zasady okresowego przeglądu programów studiów określa zarządzenie Rektora w sprawie ustalenia zasad monitorowania i weryfikacji osiągania zamierzonych efektów uczenia się. Zgodnie z tym dokumentem po zakończeniu każdego semestru studiów na podstawie raportów „koordynatorów przedmiotów/modułów” przeprowadzana jest weryfikacja efektów uczenia się przyjętych dla każdego zajęcia ujętych w programie studiów. Dyrektor Instytutu odpowiada za ich analizę i przekazuje raport wydziałowemu zespołowi ds. jakości kształcenia, który opracowuje pisemne sprawozdanie z realizacji zakładanych efektów. Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia sprawozdaje wykonanie zadań Dziekanowi, a ten przesyła sprawozdanie do prorektora ds. studiów.

Wydziałowy zespół monitoruje stopień osiągania efektów uczenia, organizację i przebieg studenckich praktyk zawodowych, infrastrukturę i zasoby edukacyjne oraz ich dostosowywanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, proces dyplomowania oraz obsadę kadrową zajęć dydaktycznych; koordynuje także studenckie badania ankietowe w zakresie jakości zajęć dydaktycznych, sporządza sprawozdania z hospitacji zajęć dydaktycznych, monitoruje rozwój umiędzynarodowienia procesu kształcenia i publiczny dostęp do informacji związanych z procesem kształcenia, jakość obsługi administracyjnej studentów i losy zawodowe absolwentów, opinie pracodawców w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej, a także organizację zajęć dydaktycznych; ocenia również infrastrukturę dydaktyczną, system komunikowania ze studentami oraz opracowuje rekomendacje w zakresie doskonalenia procesu jakości kształcenia. Tak szeroko i kompleksowo określone kompetencje liczącego obecnie 11 osób zespołu, którego zadaniem jest monitorowanie wszystkich kierunków na wydziale, zostały potwierdzone sprawozdaniem rocznym udostępnionym na stronie wydziałowej.

Można zatem potwierdzić, iż na kierunku przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów, która obejmuje efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Założone mechanizmy projakościowe nie działają jednak w sposób właściwy i skuteczny, o czym świadczą stwierdzone w kryteriach 1, 2 i 3 nieprawidłowości i uchybienia dotyczące koncepcji i celów kształcenia oraz efektów uczenia się w powiązaniu z dyscyplinami naukowymi, do których przyporządkowano kierunek; w szczególności dotyczą one braku zgodności szczegółowych efektów uczenia się i treści programowych z odpowiednimi poziomami PRK, ich niepełnej specyficzności i kompleksowości, zwłaszcza w odniesieniu do kształcenia filologicznego i nauczycielskiego, a także nieprawidłowości w oszacowaniu liczby godzin zajęć i nakładu pracy studentów, które nie zapewniają realizacji wszystkich efektów uczenia się na odpowiednich poziomach PRK. Realizację programu studiów utrudnia również brak sformułowania wymagań merytorycznych dla prac dyplomowych, niewłaściwa weryfikacja i ocena efektów uczenia się ze względu na efekty uczenia się, formę i semestr zajęć, obejmująca prace etapowe i dyplomowe pod kątem osiągania przez studentów efektów uczenia się odpowiednio na poziomie 6. i 7. PRK, a także niezapewnienie realnego wyboru zajęć w wymiarze minimum 30% ECTS koniecznych do ukończenia studiów na II stopniu. Zauważone nieprawidłowości poświadczają, że wnioski z systematycznej oceny programu studiów nie są w pełni wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu, a sam sposób przeprowadzania oceny programu studiów wymaga dalszego doskonalenia oraz podjęcia działań zapewniających skuteczną realizację programu studiów.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni – nauczyciele akademicki oraz studenci wchodzący w skład zespołu ds. jakości kształcenia, pod uwagę brane są również opinie przekazywane za pośrednictwem opiekunów lat i nauczycieli akademickich oraz wyrażone w semestralnych ankietach studenckich, oceniających przeprowadzone zajęcia. Studenci nie uzyskują jednak satysfakcjonującej ich informacji zwrotnej dotyczącej reakcji na zgłoszone przez nich postulaty; **rekomenduje się** udostępnienie skutecznej informacji zwrotnej dotyczącej przeprowadzanej ankietyzacji i przedsięwziętych w odpowiedzi na nią działań. Z możliwości zgłaszania uwag do programu studiów korzystają także przedstawiciele pracodawców, w szczególności związani z kształceniem przyszłych nauczycieli, którzy zgłaszali w ostatnim czasie konieczność zwiększenia treści programowych związanych z kształceniem umiejętności praktycznego posługiwania się współczesną polszczyzną oraz współczesnym życiem literackim.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości. Wyznaczona została osoba lub zespół osób sprawująca/sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tej osoby/zespołu osób, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Jakość kształcenia na ocenianym kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, których wyniki nie są jednak w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości na kierunku. Uczelnia nie doprowadziła do końca i w sposób skuteczny deklarowanych i rozpoczętych zmian programu studiów, stanowiących odpowiedź na poprzednią ocenę programową. Nie wszystkie działania naprawcze i doskonalące przyniosły skuteczne i długotrwałe zmiany, zwłaszcza

w odniesieniu do koncepcji kształcenia, efektów uczenia się, treści programowych, weryfikacji i oceny efektów uczenia się, indywidualizacji ścieżki kształcenia studentów czy szacowania punktów ECTS.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Nie są one jednak w pełni skuteczne, co poświadczają nieprawidłowości i uchybienia zdiagnozowane w kryteriach 1-3.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, których wyniki nie zostały jednak w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości i nie przyczyniły się do wprowadzenia trwałych pozytywnych zmian.

Sformułowana poniżej rekomendacja dotycząca zdiagnozowanych uchybień nie ma wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się skuteczne udostępnianie osobom studiującym informacji zwrotnej dotyczącej wyników ankietyzacji studenckiej i przedsięwziętych w odpowiedzi na nią działań.

Zalecenia

1. Zaleca się pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.
2. Zaleca się wykorzystywanie wniosków z ocen programowych dokonywanych przez PKA do wprowadzenia trwałych i skutkujących poprawą jakości kształcenia zmian.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w

art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

